

МОНГОЛ УЛСЫН
СОНГУУЛИЙН ЕРӨНХИЙ ХОРОО

МОНГОЛ УЛСЫН
АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН 2024 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД НЭР ДЭВШИГЧ ТАНАА

Монгол Улсын Их Хурлын

СОНГУУЛЬ

2024

Copyright© Монгол Улсын Сонгуулийн ерөнхий хороо. 2024 он

Энэхүү номыг зөвшөөрөлгүйгээр хуулбарлах, хэвлэх, олшруулах, нийгмийн сүлжээнд тараах, электрон мэдээллийн санд оруулах зэргээр ашиглахыг хориглоно.

Хэвлэлийн хуудас: 4 х.х

Хэвлэсэн хувь: 1500ш

“Эм Жи Эл Дизайн ХХК” ХХК-д хэвлэв. 2024 он

АГУУЛГА

НЭГ. НЭР ДЭВШИГЧИЙН БҮРДҮҮЛЭХ БАРИМТ БИЧИГ	4
1.1. Нам, эвслээс нэр дэвшигчийн бүрдүүлэх баримт бичиг	4
1.2. Бие даан нэр дэвшигчийн бүрдүүлэх баримт бичиг	7
ХОЁР. ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛГИЙГ ЦАХИМ СИСТЕМД ҮҮСГЭХ, МЭДҮҮЛЭХ, БАТАЛГААЖУУЛАХ ТУХАЙ	10
ГУРАВ. СОНГУУЛИЙН СУРТАЛЧИЛГАА	24
ДӨРӨВ. СОНГУУЛИЙН ЗАРДАЛ, ТҮҮНИЙГ ТАЙЛАГНАХ	30
4.1. Сонгуулийн зардал	30
4.2. Сонгуулийн зардлыг тайлагнах	33
ТАВ. СОНГУУЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН ЦАХИМ СИСТЕМЭЭР НЭР ДЭВШИГЧ БҮРТГҮҮЛЭХ ЗААВАР	36
5.1. Нам, эвслээс нэр дэвшигч цахимаар бүртгүүлэх	37
5.2. Бие даан нэр дэвшигч цахимаар бүртгүүлэх	45
5.2.1. Бие даан нэр дэвшигч 801 гарын үсэг цуглуулах заавар	46

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ.

1.1.НАМ, ЭВСЛЭЭС НЭР ДЭВШИГЧИЙН БҮРДҮҮЛЭХ БАРИМТ БИЧИГ

Нам, эвслээс нэр дэвшигчдийн баримт бичгийг дор дурдсан дарааллын дагуу нэр дэвшигч тус бүрээр бүрдүүлэн 2024 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргүүлнэ.

Дараах лавлагаа, бүрдүүлэх баримт бичгийг E-mongolia төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системийн “Сонгууль”- “Улсын Их Хурлын сонгууль” үйлчилгээгээр орж www.e-election.mn системээр дамжуулан авах боломжтой.

/Уг үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар Сонгуулийн ерөнхий хорооны нэр дэвшигчийн бүртгэл хариуцсан албан хаагчдын 9900-7904, 9922-2507 утсаар мэдээлэл авна уу./

1.Нэр дэвшүүлсэн тухай хуралдааны шийдвэр, сонгуулийн тойрогт нэр дэвшигчидийн жагсаалт болон жагсаалтаар нэр дэвшүүлсэн нийт нэр дэвшигчдийн нэрийн жагсаалт:

1.1. Нэр дэвшүүлсэн тухай хуралдааны шийдвэр;

1.2.Сонгуулийн тойрогт нэр дэвшигчидийн жагсаалт болон жагсаалтаар нэр дэвшүүлсэн нийт нэр дэвшигчидийн нэрийн жагсаалт

/Сонгуулийн Ерөнхий Хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт. Маягтыг www.m-election.mn цахим хуудасны Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль-2024 цэсний Журам, заавар, маягт хэсгээс авах боломжтой/;

Линк: <https://m-election.mn/sub/cG9zdDo1NDA5>

2.Нэр дэвшигч бүрийн бичгээр өгсөн зөвшөөрөл

/Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт. Маягтыг www.m-election.mn цахим хуудасны Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль-2024 цэсний Журам, заавар, маягт хэсгээс авах эсхүл www.e-election.mn цахим системд бүртгүүлэх боломжтой/;
Линк: <https://m-election.mn/sub/cG9zdDo1NDA5>

3.Төрийн жинхэнэ албан хаагч, Төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалтан, Төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, дэд дарга, захирал, дэд захирал бол 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө ажил, албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн шийдвэрийн хуулбар;

4.Банк, бусад хуулийн этгээд, иргэнд шүүх болон арбитрын шийдвэрээр тогтоогдсон төлбөл зохих зээл, барьцаа болон батлан даалтын өр төлбөртэй эсэх талаарх Улсын Дээд шүүхийн лавлагаа авахад:

-Лавлагааг 2024.04.22-ны өдрөөс эхлэн Улсын Дээд шүүхээс авна.

Лавлагаа авахдаа Улсын Дээд шүүхийн Тамгын газрын дарга, МҮХАҮТДэргэдэх Монголын Олон Улсын Арбитрын даргын 2021 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/19 дүгээр хамтарсан тушаалаар баталсан дараах баримт бичгийг хавсаргана. Үүнд:

1. Иргэний үнэмлэхний хуулбар
2. Улсын Их Хурлын ээлжит, ээлжит бус, нөхөн /аль тохирохыг доогуур зурах/ сонгуулийн дугаар тойрогт нэр дэвшигчийн лавлагаа хүссэн өргөдөл. /Загвар-1/
3. Банк, бусад хуулийн этгээд иргэнд төлбөл зохих зээл, барьцаа болон батлан даалтын талаар Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Арбитрын тухай хуульд заасны дагуу шүүх, арбитрт хариуцагчаар оролцож байсан эсэх мэдээлэл. /Загвар-2,3/

Лавлагаа авахтай холбоотой мэдээллийг Монгол Улсын Дээд шүүхийн www.supremecourt.mn цахим хуудас, Мэдээлэл лавлагааны ажилтан 51-261698 дугаараас лавлана уу.

5.Татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх, аль нэг компанийн 51 түүнээс дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг бол тухайн компани нь албан татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх талаарх татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолт;

5.1.Нэр дэвшигч <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандаж татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх тодорхойлолтыг авна.

Иргэн, хуулийн этгээд нь татвар төлөгчөөр бүртгүүлснээр Цахим татварын системийн хэрэглэгч болж, татварын лавлагаа, тодорхойлолт авах боломжтой болно.

Иймд иргэн <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандан татвар төлөгчөөр бүртгүүлнэ.

/Бүртгүүлэх зааврыг Татварын ерөнхий газрын <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаснаас авах боломжтой./

5.2 Нэр дэвшигч аль нэг компанийн 51 түүнээс дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг бол <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандаж байгууллагын татварын тодорхойлолтыг авна.

Тодорхойлолтыг тухайн байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан / захирал, нягтлан бодогч/, эсхүл нэр дэвшигч өөрөө цахим татварын системээс авна.

/Тодорхойлолт авах дэлгэрэнгүй зааврыг Татварын ерөнхий газрын <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаснаас авна уу./

Лавлагаатай холбоотой асуудлаар 1800-1288 дугаар утсаар болон Татварын ерөнхий газрын татвар төлөгчид үйлчлэх газрын бүртгэлийн хэлтсийн татварын улсын байцаагч Д.Жамсранжав /90092699/, Эрсдлийн удирдлагын газрын судалгаа шинжилгээний хэлтсийн татварын улсын байцаагч Д.Оюундэлгэр /99188346/ нараас мэдээлэл авах боломжтой.

6.Нэр дэвшигчийн намтар

/Сонгуулийн Ерөнхий Хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралт. Маягтыг www.m-election.mn цахим хуудасны Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль-2024 цэсний Журам, заавар, маягт хэсгээс авах эсхүл www.e-election.mn цахим системд бүртгүүлэх боломжтой/;

Линк: <https://m-election.mn/sub/cG9zdDo1NDA5>

7.Нэр дэвшигчийн иргэний үнэмлэхийн хуулбар

-Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн www.e-mongolia.mn цахим системээс авч болно.

8.Ял эдэлж байгаа эсэх талаарх Цагдаагийн төв байгууллагын мэдээллийн сан хариуцсан нэгжийн лавлагаа.

Иргэний ял эдэлж байгаа эсэх буюу “Иргэний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх” тухай лавлагааг Засаг даргын тамгын газрын дэргэдэх төрийн үйлчилгээний нэг цэг, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийн салбарууд болон төрийн нэгдсэн www.e-mongolia.mn ситемээс авах эсхүл Цагдаагийн төв байгууллагын мэдээллийн сан хариуцсан нэгж /Баянзүрх дүүгийн 2 дугаар хороо “Цагдаагийн хотхон” Цагдаагийн төв архивын байр Лавлагааны сан/-ээс авах боломжтой. /Лавлагааны сангийн 70191060, 70191089 дугаар утсаар лавлах/

9.Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож байсан эсэх талаарх холбогдох байгууллагын лавлагаа

Лавлагаа авах талаарх хүсэлтийг тухайн нэр дэвшиж байгаа сонгуулийн тойрог болон өөрийн оршин суугаа газрынхаа нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагад бичгээр гаргаж, албан бичгээр лавлагааг авна.

/Лавлагаа нь ажлын 2 өдөрт гарах бөгөөд ЦЕГ-ын Лавлагааны сангийн 70191060, 70191089 дугаар утсаар лавлана уу. Лавлагааг 2024 оны 5 дугаар сарын14-ний өдрөөс эхлэн авна/

10.Нэр дэвшигчийн хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг

Нэр дэвшигч хөрөнгө, орлогын мэдүүлгээ 2024 оны 5 дугаар сарын 21-ний өдрөөс эхлэн 23-ны өдрийн дотор Авлигатай тэмцэх газрын <https://meduuleg.iaac.mn/> цахим хуудсаар дамжуулан мэдүүлнэ.

/Нэр дэвшигчийн ХОМ бөглөх дэлгэрэнгүй заавартай танилцана уу/

1.2.БИЕ ДААН НЭР ДЭВШИГЧИЙН БҮРДҮҮЛЭХ БАРИМТ БИЧИГ

Бие даан нэр дэвшигч нь дараах баримт бичгийг бүрдүүлэн 2024 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргүүлнэ;

Дараах лавлагаа, бүрдүүлэх баримт бичгийг E-mongolia төрийн цахим үйлчилгээний нэгдсэн системийн “Сонгууль”- “Улсын Их Хурлын сонгууль” үйлчилгээгээр орж www.e-election.mn системээр дамжуулан авах боломжтой.

/Уг үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар Сонгуулийн ерөнхий хорооны нэр дэвшигчийн бүртгэл хариуцсан албан хаагчдын 9900-7904, 9922-2507 утсаар мэдээлэл авна уу./

1.Нэр дэвшүүлснээ илэрхийлсэн мэдэгдэл;

/Сонгуулийн Ерөнхий Хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт. Маягтыг www.m-election.mn цахим хуудасны Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль-2024 цэсний Журам, заавар, маягт хэсгээс авах эсхүл www.e-election.mn цахим системд бүртгүүлэх боломжтой/;

2.Сонгогчдын гарын үсэг зуруулсан маягт;

/Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 5 дугаар хавсралт. Маягтыг 2024 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдрөөс эхлэн Аймаг, дүүргийн сонгуулийн хорооноос авч 2024 оны 05 дугаар сарын 14-ний өдрөөс эхлэн 2024 оны 05 дугаар сарын 20-ны өдрийг дуустал хугацаанд сонгогчдын гарын үсэг зуруулах ажиллагааг зохион байгуулна./;

Маягтад тухайн сонгуулийн тойргийн 801-ээс доошгүй тооны сонгогчдын гарын үсгийг зуруулна. **(Гарын үсгийг цахимаар цуглуулах, нэгтгэх зааврыг гарын авлагын 46-р хуудаст оруулав.)**

/Сонгогчдын гарын үсэг цуглуулах маягтад тухайн нэр дэвшигчийг дэмжиж гарын үсэг зурж байгаа сонгогчийн эцэг /эх/-ийн нэр, өөрийн нэр, регистрийн дугаар, оршин суугаа газрын хаяг, хөдөлгөөнт, эсхүл суурин утасны дугаарыг тодорхой бичсэн байх шаардлагатайг анхаарна уу./

3.Төрийн жинхэнэ албан хаагч, төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалтан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, дэд дарга, захирал, дэд захирал бол 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө ажил, албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн шийдвэрийн хуулбар;

4.Банк, бусад хуулийн этгээд, иргэнд шүүх болон арбитрын шийдвэрээр тогтоогдсон төлбөл зохих зээл, барьцаа болон батлан даалтын өр төлбөртэй эсэх талаарх Улсын Дээд шүүхийн лавлагаа авахад;

-Лавлагааг 2024.04.22-ны өдрөөс эхлэн Улсын Дээд шүүхээс авна.

Улсын Дээд шүүхийн Тамгын газрын дарга, МҮХАҮТДэргэдэх Монголын Олон Улсын Арбитрын даргын 2021 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/19 дүгээр хамтарсан тушаалаар баталсан дараах баримт бичгийг хавсаргана. Үүнд:

1. Иргэний үнэмлэхний хуулбар
2. Улсын Их Хурлын ээлжит, ээлжит бус, нөхөн /аль тохирохыг доогуур зурах/ сонгуулийн дугаар тойрогт нэр дэвшигчийн лавлагаа хүссэн өргөдөл. /Загвар-1/
3. Банк, бусад хуулийн этгээд иргэнд төлбөл зохих зээл, барьцаа болон батлан даалтын талаар Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хууль, Арбитрын тухай хуульд заасны дагуу шүүх, арбитрт хариуцагчаар оролцож байсан эсэх мэдээлэл. /Загвар-2, 3/

Лавлагаа авах мэдээллийг:

Монгол Улсын Дээд шүүхийн www.supremecourt.mn цахим хуудас, Мэдээлэл лавлагааны ажилтан 51-261698 дугаараас лавлана уу.

5.Татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх, аль нэг компанийн 51 түүнээс дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг бол тухайн компани нь албан татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх талаарх татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолт;

5.1.Нэр дэвшигч <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандаж татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх тодорхойлолтыг авна.

Иргэн, хуулийн этгээд нь татвар төлөгчөөр бүртгүүлснээр Цахим татварын системийн хэрэглэгч болж, татварын лавлагаа, тодорхойлолт авах боломжтой болно.

Иймд иргэн <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандан татвар төлөгчөөр бүртгүүлнэ.

/Бүртгүүлэх зааврыг Татварын ерөнхий газрын <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаснаас авах боломжтой./

5.2 Нэр дэвшигч аль нэг компанийн 51 түүнээс дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг бол <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаст хандаж байгууллагын татварын тодорхойлолтыг авна.

Тодорхойлолтыг тухайн байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан / захирал, нягтлан бодогч/, эсхүл нэр дэвшигч өөрөө цахим татварын системээс авна.

/Тодорхойлолт авах дэлгэрэнгүй зааврыг Татварын ерөнхий газрын <https://etax.mta.mn/> цахим хуудаснаас авна уу./

Лавлагаатай холбоотой асуудлаар 1800-1288 дугаар утсаар болон Татварын ерөнхий газрын татвар төлөгчид үйлчлэх газрын бүртгэлийн хэлтсийн татварын улсын байцаагч Д.Жамсранжав /90092699/, Эрсдлийн

удирдлагын газрын судалгаа шинжилгээний хэлтсийн татварын улсын байцаагч Д.Оюундэлгэр /99188346/ нараас мэдээлэл авах боломжтой.

6.Нэр дэвшигчийн намтар;

/Сонгуулийн Ерөнхий Хорооны 2020 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралт. Маягтыг www.m-election.mn цахим хуудасны Монгол Улсын Их Хурлын сонгууль-2024 цэсний Журам, заавар, маягт хэсгээс авах эсхүл www.e-election.mn цахим системд бүртгүүлэх боломжтой/;

7.Нэр дэвшигчийн иргэний үнэмлэхийн хуулбар;

-Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн www.e-mongolia.mn цахим системээс авч болно.

8.Бие даан нэр дэвшигчийг төлөөлж сонгуулийн ерөнхий хороотой харилцах хоёр хүний эцэг /эх/-ийн болон өөрийн нэр, харилцах утасны дугаар;

9.Ял эдэлж байгаа эсэх талаарх Цагдаагийн төв байгууллагын мэдээллийн сан хариуцсан нэгжийн лавлагаа;

Иргэний ял эдэлж байгаа эсэх буюу “Иргэний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх” тухай лавлагааг Засаг даргын тамгын газрын дэргэдэх төрийн үйлчилгээний нэг цэг, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн төвийн салбарууд болон төрийн нэгдсэн www.e-mongolia.mn ситемээс авах эсхүл Цагдаагийн төв байгууллагын мэдээллийн сан хариуцсан нэгж /Баянзүрх дүүгийн 2 дугаар хороо “Цагдаагийн хотхон” Цагдаагийн төв архивын байр Лавлагааны сан/-ээс авах боломжтой. /Лавлагааны сангийн 70191060, 70191089 дугаар утсаар лавлах/

10.Авлига, албан тушаалын гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож байсан эсэх талаарх холбогдох байгууллагын лавлагаа;

Лавлагаа авах талаарх хүсэлтийг тухайн нэр дэвшиж байгаа сонгуулийн тойрог болон өөрийн оршин суугаа газрынхаа нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагад бичгээр гаргаж, албан бичгээр лавлагааг авна.

/Лавлагаа нь ажлын 2 өдөрт гарах бөгөөд ЦЕГ-ын Лавлагааны сангийн 70191060, 70191089 дугаар утсаар лавлана уу. Лавлагааг 2024 оны 5 дугаар сарын 14-ний өдрөөс эхлэн авна/

11.Нэр дэвшигчийн хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг;

Нэр дэвшигч хөрөнгө, орлогын мэдүүлгээ 2024 оны 5 дугаар сарын 21-ний өдрөөс эхлэн 23-ны өдрийн дотор Авлигатай тэмцэх газрын <https://meduuleg.iaac.mn/> цахим хуудсаар дамжуулан мэдүүлнэ.

— о о о —

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ.

ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛГИЙГ ЦАХИМ СИСТЕМД ҮҮСГЭХ, МЭДҮҮЛЭХ, БАТАЛГААЖУУЛАХ ТУХАЙ

НЭР ДЭВШИГЧИЙН АНХААРАЛД

- Нэр дэвшигч нь 2024 оны 5 дугаар сарын 23-ны өдрийн дотор хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг /цаашид “ХОМ” гэх/ мэдүүлэхийн тулд Сонгуулийн ерөнхий хорооны дарга, Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2020 оны 4 дүгээр сарын 3-ны өдрийн А08/А31 дугаар хамтарсан захирамж/ тушаалын хавсралтаар батлагдсан “АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН МЭДҮҮЛГИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТИЙН СИСТЕМ <https://meduuleg.iaac.mn/>-Д БҮРТГҮҮЛЭХ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН СОНГУУЛЬД НЭР ДЭВШИГЧИЙН ХӨРӨНГӨ ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛГИЙН БҮРТГЭЛ, ЛАВЛАГААНЫ МАЯГТ”-ыг **бүрэн гүйцэд бөглөж 2024 оын 5 дугаар сарын 21-ний дотор burtgel@gec.gov.mn цахим хаягт илгээсэн байх шаардлагатай.** Уг мэдээллийг хүргүүлснээр таны и-мэйл хаягт <https://meduuleg.iaac.mn/> цахим системд нэвтрэх нууц үг илгээгдэнэ. Та өөрийн байнга ашигладаг и-мэйл хаягаа бүрэн, зөв бичих шаардлагатайг анхаарна уу. **Хэрэв нэр дэвшигч нь Авлигын эсрэг хуульд заасны дагуу 2023 оны ХОМ-ийг АТГ-ын <https://meduuleg.iaac.mn/> системд 2024 онд гаргасан бол УИХ-ын 2024 оны ээлжит сонгуульд нэр дэвшигчийн ХОМ гаргах шаардлагагүй.**
- Нэр дэвшигчийн ХОМ-т 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-нээс 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн орлого, эзэмшил, өмчлөлийн хөрөнгийг мэдүүлнэ.
- Өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн хөрөнгө, орлогыг үнэн зөв мэдүүлэх ба мэдүүлгийн “Тайлбар” хэсэгт тухайн хөрөнгө, орлогын эх үүсвэрийг дэлгэрэнгүй бичнэ.
- 2024 оны 5 дугаар сарын 21-ний өдрөөс 2024 оны 5 дугаар сарын 23-ны өдрийг дуусталх 3 хоногийн хугацаанд ХОМ-ийг цахимаар мэдүүлж, системд баталгаажуулна. **Үүний дараа “Сонгуульд нэр дэвшигчийн ХОМ-ийн баталгааны маягт”-ыг системээс хэвлэн, гарын үсэг зурж Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргүүлнэ.**
- ХОМ-ийг мэдүүлэх хуулийн хугацаа 2024 оны 5 дугаар сарын 23-нд дуусгавар болох тул Авлигатай тэмцэх газрын <https://meduuleg.iaac.mn/> цахим систем нь 2024 оны 5 дугаар сарын 23-ны өдрөөс 2024 оны 5 дугаар сарын 24-ний өдөрт шилжих шөнийн 00:00 цагт автоматаар хаагдана гэдгийг анхаарна уу.

ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ (ХОМ)-ИЙГ <https://meduuleg.iaac.mn/> ЦАХИМ СИСТЕМД ХЭРХЭН МЭДҮҮЛЭХ ВЭ?

1-Р АЛХАМ: ЦАХИМ СИСТЕМД ЭРХ ҮҮСГЭХ, НЭВТРЭХ

Сонгуулийн ерөнхий хороо болон Авлигатай тэмцэх газрын даргын баталсан маягтын дагуу Сонгуулийн ерөнхий хороонд бүртгүүлсэн нэр дэвшигчийн талаарх мэдээллийг үндэслэн ХОМ-ийг цахимаар мэдүүлэх эрхийг системд тусгайлан үүсгэх тул өөрийн ашиглаж буй цахим шуудангийн хаяг, холбоо барих утасны дугаар болон бусад шаардлагатай мэдээллийг хуулийн хугацаанд багтаан Сонгуулийн ерөнхий хороонд үнэн зөв гаргаж өгсөн байх шаардлагатай. Таны өгсөн цахим шуудангийн хаягаар системд нэвтрэх нууц үгийг илгээнэ.

The screenshot shows a web browser window with the URL <https://meduuleg.iaac.mn/AOS/Login>. The page title is "Хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн бүрдүүлэлтийн систем". It features a "COMODO SECURE" lock icon and a "Хувилбар 2.0" version indicator. The login form includes fields for "Нэвтрэх нэр" (Email) and "Нууц үг" (Password), with a "Нууц үг сэргээх холбоос" (Forgot password link). There are "Нэвтрэх" (Login) and "Арилгах" (Clear) buttons.

Callouts provide the following instructions:

- Нэвтрэх нэр хэсэгт: СЕХ-нд бүртгүүлсэн **и-мэйл** хаягийг бичнэ.
- СЕХ-нд бүртгүүлсэн и-мэйл хаягт очсон **нууц үгийг** бичнэ.
- Системд нэвтрэх "Нууц үг"-ийг мартсан эсхүл өөрчлөх бол уг **холбоос дээр дарж**, нууц үгийг **сэргээж** авна.

Цахим системд нэвтрэх нэр буюу и-мэйл хаягаа өөрчлөх тохиолдолд АТГ-т **зөвхөн өөрөө хандаж** солиулна.

2-Р АЛХАМ. ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ МЭДҮҮЛЭХ

ХУВИЙН АШИГ СОНИРХЛЫН МЭДҮҮЛЭГ БОЛОН ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛГИЙН БҮРДҮҮЛЭЛТИЙН СИСТЕМ

Мэдүүлгээ системийн "засварлах" үйлдлийг сонгож, орлого, хөрөнгө тус бүрээр мэдүүлж, хадгална.

Засварлах

..... дугаар тойрог

ХАСХОМ жагсаалт

Он	Байгууллага	Албан тушаал	Түссэн огноо	Бетал/авхуудсан огноо	Төлөв	Үйлдэл
1	2019*				X	→ ↺

Мэдүүлэг гаргагч | Гэр бүлийн байдал... | Орлого | Орон сууц | Тээврийн | Мал, аж ахуй

Үндсэн мэдээлэл

Ургийн овог : Эцэг/эх/-ийн нэр : Дорж

Нэр : Болдбаар Регистрийн дугаар : АЮ*****

Эрхэлж буй ажил

Байгууллагын нэр : УИХ-ын сонгуулийн 1 дүгээр тойрог

Албан тушаал : Сонгуульд нэр дэвшигч

Боловсрол, мэргэжил

Боловсрол : Магистр

Мэргэжил : Нягтлан бодогч

Холбоо барих :

Гар утас : 9999****

Шаардлагатай үед холбоо барих : 9911****

Цахим шуудангийн хаяг : *****@***.com

Оршин суугаа газрын хаяг

Улс :

Аймаг/Нийслэл :

Сум/Дүүрэг :

Хороолол :

Баг/Хороо :

Хаяг :

Төрсөн газар

Улс :

Аймаг/Нийслэл :

Сум/Дүүрэг :

Хаяг :

Үндсэн харьяа

Улс :

Аймаг/Нийслэл :

Сум/Дүүрэг :

Хаяг :

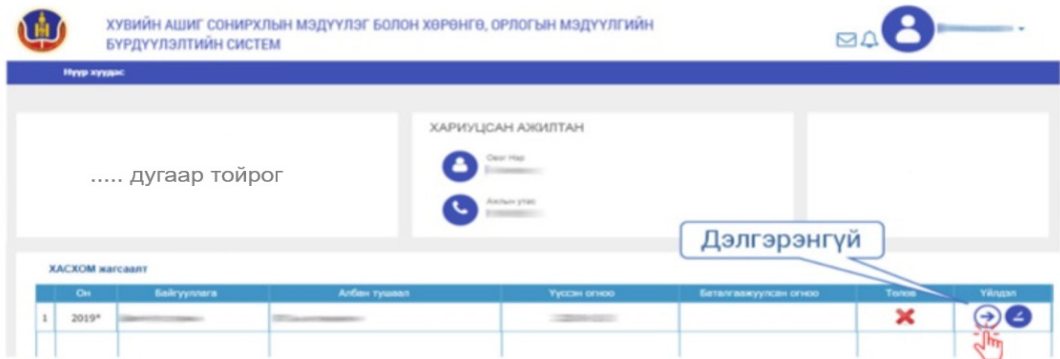
Хадгалах Хаах

ХОМ-ийг бөглөхдөө энэхүү гарын авлагын 16-23 дугаар хуудсанд байгаа загвар жишээнээс харж, үнэн зөв, дэлгэрэнгүй мэдүүлнэ.

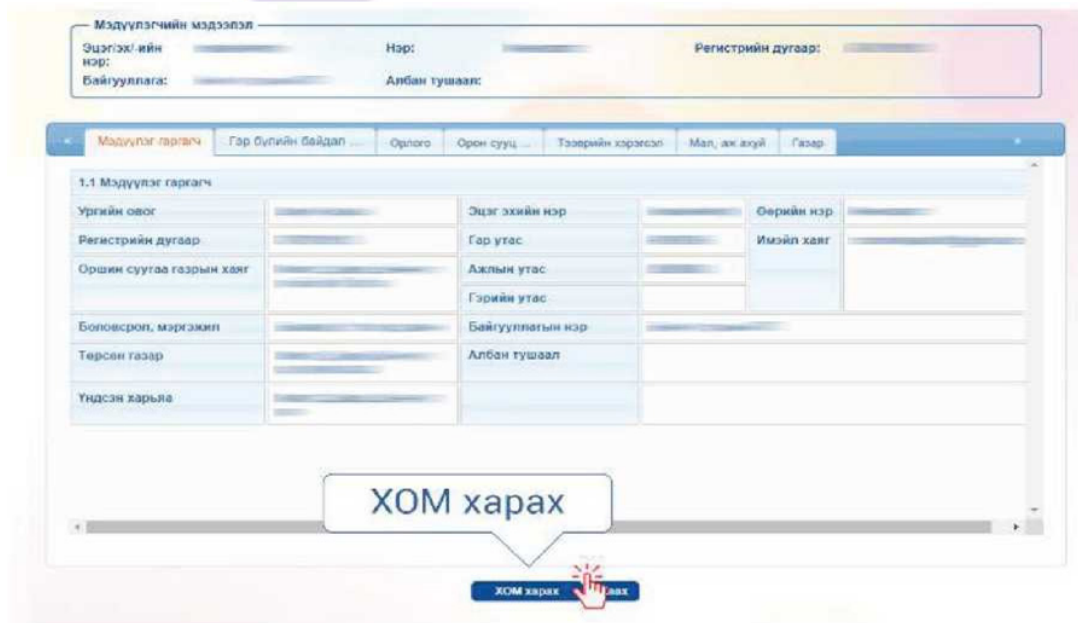
Та өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн хөрөнгө, орлогыг мэдүүлэхдээ орон сууц, газар, тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээний дугаар, хадгаламж, эзэмшиж буй дансны мэдээлэл зэрэг шаардлагатай баримт бичгийг урьдчилан бэлтгэж, бэлэн болгосон байхыг анхаарна уу.

3-Р АЛХАМ. ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ БАТАЛГААЖУУЛАХ

Та ХОМ-ийг баталгаажуулахдаа “Үйлдэл” хэсгээс “дэлгэрэнгүй” товчийн сонгож товчийг дарна.

“ХОМ харах” товчийг дармагц Таны ХОМ-ийг PDF хэлбэрт хөрвүүлж системээс татна.

Мэдүүлэг гаргагч | Гэр бүлийн байдал ... | Орлого | Орон сууц ... | Тээрийн хэрэгсэл | Мал, аж ахуй | Газар

1.1 Мэдүүлэг гаргагч

Ургийн овог		Эцэг эхийн нэр		Өөрийн нэр	
Регистрийн дугаар		Гэр утас		Имэйл хаяг	
Оршин суугаа газрын хаяг		Ажлын утас			
		Гэрийн утас			
Боловсрол, мэргэжил		Байгууллагын нэр			
Төрсөн газар		Газар, хэлтэс, тасаг, алба			
Үндсэн харьяа		Албан тушаал			

Баталгаажуулах

ХОМ харах | Баталгаажуулах | Хаях

Үүний дараа “ХОМ харах” товчны хажууд “Баталгаажуулах” товч гарч ирэх бөгөөд уг товчийг дарж, мэдүүлгээ баталгаажуулна. Мэдүүлгээ баталгаажуулмагц “Таны ХОМ амжилттай баталгаажлаа” гэсэн мэдэгдэл харагдана.

Эцэг эхийн нэр: _____ Нэрс: _____ Регистрийн дугаар: _____
Байгууллага: _____ Албан тушаал: _____

Таны ХОМ амжилттай баталгаажлаа.

Мэдүүлэг гаргагч | Гэр бүлийн байдал ... | Орлого | Орон сууц ... | Тээрийн хэрэгсэл | Мал, аж ахуй | Газар

1.1 Мэдүүлэг гаргагч

Ургийн овог		Эцэг эхийн нэр		Өөрийн нэр	
Регистрийн дугаар		Гэр утас		Имэйл хаяг	
Оршин суугаа газрын хаяг		Ажлын утас			
		Гэрийн утас			
Боловсрол, мэргэжил		Байгууллагын нэр			
Төрсөн газар		Газар, хэлтэс, тасаг, алба			
Үндсэн харьяа		Албан тушаал			

Баталгааны маяг | ХОМ харах | Хаях

Эцэг/эх/-ийн нэр: _____ Нэр: _____ Регистрийн дугаар: _____
 Байгууллага: _____ Албан тушаал: _____

Таны ХОМ амжилттай баталгаажлаа.

Мэдүүлэг гаргагч | Гэр бүлийн байдал | Орлого | Орон сууц | Тээврийн хэрэгсэл | Мал, аж ахуй | Газар

1.1 Мэдүүлэг гаргагч					
Ургийн овог	_____	Эцэг эхийн нэр	_____	Өөрийн нэр	_____
Регистрийн дугаар	_____	Гэр утас	_____	Имэйл хаяг	_____
Оршин суугаа газрын хаяг	_____	Ажлын утас	_____		
		Гэрийн утас	_____		
Боловсрол, мэргэжил	_____	Байгууллагын нэр	_____		
Төрсөн газар	_____	Газар, хэлтэс, тасаг, алба	_____		
Үндсэн харьяа	_____	Албан тушаал	_____		

Баталгааны маяг

Баталгааны маяг | ХОМ харих | Хаях

Үүний дараагаар **Баталгааны маяг** “Баталгааны маяг” товчийг сонгоход системээс PDF хэлбэрээр уг маягтыг харуулах ба түүнийг хэвлэн гарын үсгээ зурж, СЕХ-нд хүргүүлнэ.

БАТАЛГААНЫ МАЯГТ

/Сонгуульд нэр дэвшигчийн хөрөнгө, орлогын мэдүүлийг цахим хэлбэрээр мэдүүлсэн тухай/

Дугаар:..... /он сар өдөр
 /Баталгааны маягтыг хүлээлзэн өгсөн огноо/

 /тойргийн дугаар/ Нэр дэвшигчийн /эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр

(<https://meduuleg.iaac.mn/> системд бүртгэгдсэн цахим шуудангийн хаяг) /Регистрийн дугаар/

ХОМ мэдүүлсэн тайлант он:..... 2023

ХОМ мэдүүлэх эрхийг цахимд үүсгэсэн огноо:

ХОМ-ийг цахим системд баталгаажуулсан огноо:

..... /эцэг/эх/-ийн нэр /өөрийн нэр/ миний бие
 Авлигын эсрэг хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2, 10.6 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.4 дэх хэсэгт заасны дагуу Сонгуульд нэр дэвшигчийн хөрөнгө, орлогын мэдүүлийг Авлигатай тэмцэх газрын (<https://meduuleg.iaac.mn/>) цахим системд бүрэн гүйцэд, үнэн зөв мэдүүлсэнээ баталж байна. Хөрөнгө, орлогыг мэдүүлэхтэй холбоотой үүргээ зөрчөөл хуулийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Баталгаа гаргасан,
 Нэр дэвшигч: _____
 /Эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр /Гарын үсэг/

..... он сар өдөр
 /Баталгааны маягтыг хэвлэсэн огноо/

СОНГУУЛЬД НЭР ДЭВШИГЧИЙН ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ ГАРГАХ ЗАГВАР ЖИШЭЭ

СОНГУУЛЬД НЭР ДЭВШИГЧИЙН ХӨРӨНГӨ, ОРЛОГЫН МЭДҮҮЛЭГ

Нэг. Мэдүүлэг гаргагч, гүүний гэр бүлийн байдал:

1.1 Албан тушаал: Нэр дэвшигч		
Ургийн овог: Боржигон	Эцэг/эхийн нэр: Дондог	Нэр: Болдбаяр
Регистрийн дугаар:	Иргэний үнэмлэхийн дугаар:	
Оршин суугаа газрын хаяг: БГД, 5 дугаар хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны *** тоот	Гар утас: 9999-9999 Ажлын утас: 7011-0252 Гэрийн утас: 7011-2489	Цахим шуудангийн хаяг:
Боловсрол, мэргэжил: бакалавр, эрх зүйч	Байгууллагын нэр: УИХ-ын ... дугаар тойрог	
Төрсөн газар: Архангай, Эрдэнэбулган сум		
Үндсэн харьяа: Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг	Албан тушаал: Нэр дэвшигч	

1.2. Мэдүүлэг гаргагчийн гэр бүлийн байдал					
Гэр бүлийн байдал	Эцэг /эх/-нийн нэр, нэр	Регистрийн дугаар	Төрсөн газар, үндсэн харьяа	Эрхэлж байгаа ажил, албан тушаал	Ажиллаж байгаа байгуулага, сурч байгаа сургууль, оршин суугаа газрын хаяг
Эхнэр, нөхөр, хамтран амьдрагч	Очирбатын Энхцэцэг		Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 1 дүгээр төрөх, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг	"....." ХХК-ийн ерөнхий захирал	Ажлын хаяг: Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Маргад центр 545 тоот. Гэрийн хаяг: Баянгол дүүргийн 5-р хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны *** тоот
Хүүхэд	Болдбаярын Тэмүүлэн		Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Дээд сургуульд оюутан	БГД, 5 дугаар хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны *** тоот
	Болдбаярын Хүслэн		Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв	Баянгол дүүргийн 13 дугаар дунд сургуульд сурагч	БГД, 5 дугаар хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны *** тоот
Эцэг	--	-	-	-	--
Эх	-	-	-	-	-

Тайлбар: Хамт амьдарч байгаа болон өрхийн бүртгэлд бүртгэлтэй эхнэр, нөхөр, хамтран амьдрагч, хүүхэд, эцэг, эхийг бичнэ.

Хоёр. Хөрөнгө, орлого:

2.1. Орлого				
№	Орлогын төрөл	Орлогын дүн		Орлогын эх үүсвэр
		өөрийн	гэр бүлийн гишүүдийн	
1	Үндсэн цалин, хөдөлмөрийн хөлс болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого	19 024 856	15 650 273	Тухайн жилд авсан өөрийн болон эхнэрийн нийт цалин хөлс
2	Шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого /албан байгууллага болон бусад хуулийн этгээд, хувь хүнээс олгосон шагнал, урамшуулал/	720 850	-	Үр дүнгийн гэрээний урамшуулал болон “Төрийн албаны тэргүүний ажилтан” цол тэмдгээр шагнуулсан шагналын орлого
3	Үйл ажиллагааны орлого /үндсэн ажлаас гадуур ажиллаж олсон орлого, хувиараа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхэлсний орлого/	8 250 000	-	Т өмс болон чацаргана тариалж, борлуулсны орлого
	Хөрөнгийн орлого /түрээс, эрхийн шимтгэл, ногдол ашиг, хүүгийн орлого, хөрөнгө бусдад ашиглуулсны орлого/	-	2 234 561	Эхнэрийн хугацаатай хадгаламж дахь хүүгийн орлого
		-	7 200 000	Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 5-р хороо, “Өнөр” хотхоны 10-р байр, *** тоот, 34 мкв талбайтай 1 өрөө байрыг иргэн Б.Бадамтай түрээсийн гэрээ байгуулж, хөлслүүлсэн түрээсийн орлого
		5000 000	15 000 000	“.....” ХХК-ийн ногдол ашиг
5	Хөрөнгө борлуулсны орлого /Хөдлөх болон үл хөдлөх хөрөнгө, хувьцаа борлуулсны орлого/	300 000	-	“ВВВ” ХК- ийн 500ш хувьцааг “УЛС” ХК-д худалдан борлуулсны орлого
		-	35 265 000	Япон улсаас оруулж ирсэн Ниссан Тийда автомашиныг 2023.02.25- нд иргэн Л. Доржид 11,2 сая төгрөгөөр, 2023.05.03- нд иргэн Б.Сүхбатад 13,6 сая төгрөгөөр Тоёота Гранд Марк-П автомашиныг, 2023.05.03- нд иргэн У.Ундрахад 10.5 сая төгрөгөөр Тоёота Витз маркийн суудлын автомашиныг тус тус худалдан борлуулсан.
		3 600 000	-	2023 оны 09-р сард Архангай аймгийн Ихтамир сумын иргэн Х. Дамбад 30 толгой хонь худалдсан
6	Хандивын орлого /бусдаас авсан мөнгөн хандив, тусламж/	12 000 000	-	Эмчилгээний зардалд зориулж ах дүү, төрөл садан, найз нөхөд болон байгууллага, хамт олноос өгсөн хандив тусламжийн орлого

7	Бусац орлого /шинжлэх ухаан, утга зохиол, урлагийн бүтээл туурвих, бүтээгдэхүүний ашигтай загвар зохион бүтээх, спорт, урлагийн тоглолт зохион байгуулах, тэдгээрт оролцох замаар олсон орлого, тэдгээртэй ацилтгах бусац орлого, шагнал, төлбөрт таавар, бооцоот тоглоом, эд мөнгөний хонжворт сугалааны орлого, төрөөс олгож байгаа бүх төрлийн мөнгөн тэтгэмжийн орлого /	-	240 000	2023 онд төрөөс олгосон хүүхдийн мөнгө
8	Нийт дүн	48 895 706	75 469 798	

Тайлбар: Тайлант хугацаанд олсон өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн орлогыг бичнэ.

2.2. Хөрөнгө, зээл

Орон сууц, барилга, байгууламж байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх

2.2.1. Орон сууц, барилга, байгууламж						
№	Орон сууц, барилга, байгууламжийн төрөл	Хийц, талбай	Байршил / хаяг/	Зах зээлийн үнэлгээ / төгрөг/	Бүртгэлийн гэрчилгээний дугаар	Эх үүсвэрийн тайлбар
1	Нийтийн орон сууц	Угсармал, 60 мкв, 3 өрөө	Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны * * * тоот	80 000 000	Ү-2204689729	Эцэг М. Доржоос өвлөгдсөн. Өмчлөгч Д.Болдбаяр
2	Авто гарааш	Тоосгон, 12 мкв	Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, 10 дугаар хороолол, 9А байрны дэргэд	10 000 000	Ү-2304680698	2005 онд 3 сая төгрөгөөр худалдаж авсан. Хьюндэи Соната II маркийн автомашин зарсан орлогоор авсан.
3	Зуслангийн байр	Палкан, 60 мкв, мансардтай, 2 өрөө	Сүхбаатар дүүргийн 15 дугаар хороо, Шарга морьт зуслан	25 000 000	Ү-2304680698	2007-2010 онд 15 сая төгрөгийн өртөгтэйгээр өөрсдөө барьсан. Тухайн үед банкны 10 сая төгрөгийн зээл авсан. Үлдсэн мөнгийг гэр бүлийн гишүүдийн цалин, хуримтлал, компанийн ногдол ашгийн орлогоор бий болгосон.

4	Нийтийн орон сууц	Төмөр бетонон цутгамал, 34мкв, 1 өрөө	Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, "Өнөр" хотхоны 10 дугаар байрны 65 тоот	40 000 000	Ү-2203512689	2011 онд 40 сая төгрөгөөр худалдаж авсан. Эх үүсвэр нь Орон сууц санхүүжилтийн корпорациас 35 сая төгрөг. Үлдсэн 5 сая төгрөгийг үйл ажиллагааны орлогоор бий болгосон. Эхнэр, хадам эцэг, хадам ээжийн дундын өмчлөл.
5	Авто зогсоол	15 мкв	Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, "Өнөр" хотхоны 10 дугаар байрны зоорийн давхарт 15 тоот зогсоол	14 000 000	Ү-22016582568	Японоос оруулж ирсэн автомашин зарсан орлогоор 2010 онд 10 сая төгрөгөөр худалдаж авсан.
Нийт дүн			159 000 000			

Тайлбар: "Орон сууц, барилга, байгууламжийн төрөл" хэсэгт хувийн болон нийтийн орон сууц, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга, авто зогсоол, гараж, зуслангийн байр, гэр зэргийг мэдүүлнэ. "Хийц, талбай" багананд тухайн барилга байгууламжийн хийц, өрөөний тоо, талбайн хэмжээг, зах зээлийн үнэлгээг мэдүүлэг гаргах үеийн зах зээлийн ханшаар үнэлж бичнэ. Гадаад улс орон, чөлөөт бүсэд байгаа орон сууц, барилга, байгууламжийг мэдүүлнэ.

Тээврийн хэрэгсэл байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх

2.2.2. Тээврийн хэрэгсэл					
№	Тээврийн хэрэгслийн төрөл, үйлдвэрлэсэн он	Тоо, ширхэг	Гэрчилгээ, улсын дугаар, эзэмшигчийн нэр	Зах зээлийн үнэлгээ / төгрөг/	Эх үүсвэрийн тайлбар
1	Тоёота Ключер, 2020 онд үйлдвэрлэсэн	1 ш	АЯ123456, УНП 12-34, Д.Болдбаяр	30 000 000	2020 онд 30 сая төгрөгөөр худалдаж авсан. Худалдаа хөгжлийн банкны хадгаламжаас 2 сая төгрөг, "....." ХХК-ийн ногдол ашгаас 5 сая төгрөг, урьд нь хэрэглэж байсан Гранд Марк II маркийн автомашиныг борлуулсан 8 сая төгрөгөөр эх үүсвэрийг бий болгосон.
2	Тоёота Приус, 2022 онд үйлдвэрлэсэн	1 ш	АЯ654321, УБП 34-56, О.Энхцэцэг	20 000 000	2009 онд 20 сая төгрөгөөр хадам эцэг, эхээс эхнэр О.Энхцэцэгт худалдаж авч өгсөн.
Нийт дүн				50 000 000	

Тайлбар: "Тээврийн хэрэгсэл" хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн автомашин, өөрөө явагч хэрэгсэл, усан онгоц, нисэх онгоц, бусад техник, тоног төхөөрөмжийг мэдүүлнэ. Зах зээлийн үнэлгээг мэдүүлэг гаргах үеийн зах зээлийн ханшаар үнэлж бичнэ.

Мал, аж ахуй байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх

2.2.3 Мал, аж ахуй					
№	Төрөл	Тоо, толгой	Зах зээлийн үнэлгээ / төгрөг/	Эх үүсвэрийн тайлбар	Байршил
1	Хонь	126	11 340 000	Өвөө Н.Мягмараас 2000 онд өгсөн 20 хонь, төлөөр өссөн.	Архангай аймгийн Ихтамир суманд нагац ах М.Рагчаагийн байдал.
2	Ямаа	85	7 650 000	Өвөө Н.Мягмараас 2000 онд тасалж өгсөн 20 ямаа, төлөөр өссөн.	Архангай аймгийн Ихтамир суманд нагац ах М.Рагчаагийн байдал.
3	Адуу	19	5 700 000	Аав М. Доржоос 2005 онд 5 морь өгсөн, 2007 онд Хэнтий аймгаас 3 унагатай гүүг 3 сая төгрөгийн хуримтлалын орлогоор худалдаж авсан, төлөөр өссөн.	Архангай аймгийн Ихтамир суманд нагац ах М.Рагчаагийн байдал.
4	Хурдан удмын адуу	5	5 000 000	Найз нөхдөөс бэлэглэсэн.	Архангай аймгийн Ихтамир суманд нагац ах М.Рагчаагийн байдал.
Нийт дүн			29 690 000		

Тайлбар: "Мал, аж ахуй" хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн таван хошуу малаас гадна туслах аж ахуйн чиглэлийн гахай, тахиа, бусад тэжээвэр амьтдыг мэдүүлнэ.

Газар байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.4 Газар					
№	Газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээний дугаар, өн, сар, өдөр	Төрөл, хэмжээ	Байршил /бүс нутаг/, хаяг	Зах зээлийн үнэлгээ / төгрөг/	Эх үүсвэрийн тайлбар
1	ГД:987654, СБД-ийн Засаг даргын 2004.10.24-ний өдрийн 358 дугаартай захирамжаар	Өмчлөх эрхтэй, 0,04 га	Сүхбаатар дүүргийн 15 дугаар хороо, Шарга морьт зуслан	6 000 000	Хуулийн дагуу улсаас үнэгүй авсан.
2	ГД:123456, Нийслэлийн Засаг даргын 2008.12.19-ний өдрийн 147 дугаартай захирамжаар	Эмчлэх эрхтэй, 0,07 га	Сонгинохайрхан дүүргийн 20 дугаар хороо, Тахилгын аманд	4 000 000	2008 онд цалин, хуримтлалын орлогоор 500 000 төгрөгөөр худалдаж авсан.
3	Баянгол дүүргийн Засаг даргын 2006.10.24-ний өдрийн 322 дугаартай захирамжаар	Ашиглах эрхтэй, 108 мкв	Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, 10-р хороолол, 9А байрны дэргэд	10 000 000	Г эрээгээр түр ашиглаж байгаа.
Нийт дүн				20 000 000	

Үнэт эдлэл, урлагийн бүтээл байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.5 Үнэт эдлэл, урлаг, түүхийн үнэт зүйл				
№	Хөрөнгийн нэр	Үнэлгээ /төгрөг/	Эзэмшигчийн нэр	Эх үүсвэрийн болон бусад тайлбар
1	Шүрэн толгойтой халтар манан хөөрөг	20 000 000	Д.Болдбаяр	Өвөө Н.Мягмараас 2003 онд өвлөж авсан, өөрийн эзэмшилд хэрэглэдэг.
2	Мөнгөн тоногтой хуучны эмээл хазаар	5 000 000	Б.Тэмүүлэн	Эцэг М.Доржоос хүү Б.Тэмүүлэнд өвлөгдсөн.
	Нийт дүн	25 000 000		

Тайлбар: Энэ хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн эзэмшиж, өмчилж, ашиглаж байгаа үнэт эдлэл, урлаг, түүхийн үнэт зүйлийг мэдүүлнэ.

Хадгаламж байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.6 Хадгаламж, бэлэн мөнгө, хувийн харилцах болон төлбөрийн данс, картны үлдэгдэл				
№	Банк, санхүүгийн байгууллагын нэр	Дүн /төгрөг/	Эзэмшигчийн нэр	Эх үүсвэрийн тайлбар
1	Худалдаа хөгжлийн банкны хугацаатай хадгаламж	26 657 500	О.Энхцэцэг	2015 онд 3 сая төгрөгөөр хугацаагүй хадгаламжийн данс нээлгэсэн. Цалин хуримтлалын орлого, хөрөнгө борлуулсны орлого, "....." ХХК-ийн ногдол ашгийг хадгалуулсан мөнгө. Дансны дугаар: 4080462018
2	Худалдаа хөгжлийн банкны цалингийн карт	237 000	Д.Болдбаяр	Цалингийн орлого. Дансны дугаар: 4512748912
3	Хаан банк, хувийн харилцах данс	2 345 000	О.Энхцэцэг	Үйл ажиллагааны орлого, өдөр тутмын гүйлгээ хийгддэг. Дансны дугаар: 5074135496
4	Бэлэн мөнгө	680 000	О.Энхцэцэг, Д.Болдбаяр	Цалин, үйл ажиллагааны орлогын 2023.12.31-ний өдрийн үлдэгдэл дүн.
	Нийт дүн	29 899 500		

Тайлбар: Энэ хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн гадаад, дотоодын банк, санхүүгийн байгууллагад байгаа бүх төрлийн данс, картны үлдэгдлийг мэдүүлнэ.

Авлага байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.7 Авлага				
	Хувь хүн, хуулийн этгээдийн нэр	Дүн /төгрөг/	Хугацаа, хүү	Тайлбар
	Д.Дагвадорж	3 000 000	-	Найздаа түр зээлдүүлсэн.
	Нийт дүн			

Тайлбар: Энэ хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн авлагын талаар мэдүүлнэ.

Зээл байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.8 Зээл						
№	Зээлдүүлэгчийн нэр, хаяг	Анх авсан зээлийн хэмжээ / төгрөг/	Тухайн жилд зээл, зээлийн хүүд төлсөн дүн / төгрөг/	Зээл авсан, бөлөн төлж дуусах он, сар, өдөр	Зориулалт	Зээлийн барьцаа, батлан даагч
1	Орон сууц санхүүжилтийн корпораци	35 000 000	4 236 890	2020.07.20-2030.07.20	Орон сууц худалдан авах	Улаанбаатар хот, Баянгол дүүргийн 5 дугаар хороо, "Өнөр" хотхоны 10 дугаар байрны * * * тоот
	Нийт дүн	35 000 000				

Тайлбар: Энэ хэсэгт өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн авсан зээлийн талаарх мэдээллийг мэдүүлнэ.

а Хөрөнгө оруулалт байхгүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.9 Компани, нөхөрлөл, хоршоонд оруулсан хөрөнгө оруулалт							
№	Хуулийн этгээдийн нэр, хэлбэр	Хувьцааны тоо	Нэгж хувьцааны үнэ /төгрөг/	Хувьцааг худалдаж авсан үнэ / төгрөг/	Хуулийн этгээдийн нийт дүрмийн сан / төгрөг/	Ногдол хувь	Эх үүсвэрийн тайлбар
1	"....." ХХК	1000 ш	-	-	1 000 000	100%	2006 онд эхнэрийн хамт үүсгэн байгуулсан. О.Энхцэцэг 75 хувийг, Д.Болдбаяр 25 хувийг тус тус эзэмшдэг. Гадаад, дотоод худалдаа, хүнсний үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулдаг.
2	"....."ХК	148 ш	568	-	-	-	1991 онд цэнхэр тасалбараар улсаас үнэгүй өгсөн, өөрийн нэр дээр бүртгэлтэй.
	Нийт дүн				1 000 000		

Тайлбар: Өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн үүсгэн байгуулсан болон хувь нийлүүлсэн хуулийн этгээд, түүний толгой, охин, хараат болон салбар компани, аж ахуйн нэгж, гадаад, дотоодын хөрөнгийн биржээс худалдан авсан хувьцаа, бонд, бусад үнэт цаасыг мэдүүлнэ. Хөрөнгийн эх үүсвэрийг тодорхой бичнэ.

Эрх, патент, тусгай зөвшөөрөл эзэмшдэггүй бол /-/ тэмдэглэгээ хийх.

2.2.10 Эрх, патент, тусгай зөвшөөрөл				
№	Төрөл	Эзэмшигчийн нэр	Тусгай зөвшөөрлийг олгосон байгууллага, огноо	Тайлбар
1	Зохиогчийн эрх	Д.Болдбаяр	Оюуны өмчийн газар, 2010 он	"А А А" нэртэй ном бичиж, зохиогчийн эрх авсан.

Тайлбар: Өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн өмчлөл, эзэмшилд байгаа зохиогчийн эрх, патент, тусгай зөвшөөрлийг мэдүүлнэ.

2.3. Бэлэг, үйлчилгээ, өв залгамжлал, хандив, туслалцаа, хөнгөлөлт					
№	Эх сурвалжийн нэр, хаяг	Бэлэг, үйлчилгээ, өв залгамжлалын төрөл	Хандив, туслалцаа, хөнгөлөлтийн зориулалт	Үнэлгээ / төгрөг/	Тайлбар
1	Хандив, туслалцаа	-	Хандив, туслалцаа	12 000 000	Эмчилгээний зардалд зориулж ах дүү, төрөл садан, найз нөхөд болон байгууллага, хамт олноос өгсөн хандив тусламжийн орлого
	Нийт дүн			12 000 000	

Тайлбар: Тухайн албан тушаалтны нэг сарын цалингаас дээш хэмжээний бэлэг, үйлчилгээ авсныг бичнэ. Хууль ёсны өв залгамжлалаар хүлээн авсан буюу авах хөрөнгийн талаар мэдүүлнэ.

Мэдүүлгийг үнэн зөв мэдүүлсэн:...../Д.Болдбаяр/

/гарын үсэг/ /гарын үсгийн тайлал/

... оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН СУРТАЛЧИЛГАА

СОНГУУЛИЙН СУРТАЛЧИЛГАА

Сонгуулийн сурталчилгааг нэр дэвшигчид үнэмлэх олгосон өдрөөс эхлүүлж, санал авах өдрөөс 24 цагийн өмнө буюу санал авах өдрийн өмнөх өдрийн 00:00 цагаас өмнө зогсооно. Тодруулбал, сонгуулийн сурталчилгаа 2024 оны 06 дугаар сарын 10-наас 06 дугаар сарын 26-ны өдрийг дуустал үргэлжилнэ.

Сонгуулийн сурталчилгаа явуулах арга, хэлбэр

- ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны материал хэвлүүлэх, сонгогчдод тараах;
- ✓ Нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд сонгуулийн сурталчилгааны зурагт самбар байрлуулах;
- ✓ Хуульд өөрөөр заагаагүй бол намын далбааг гудамж, талбайд байрлуулах, таних тэмдэг, уриа ашиглах;
- ✓ Сонгогчидтой уулзалт, хурал, цуглаан хийх;
- ✓ Ухуулах байр ажиллуулах;
- ✓ Радио, телевизийн сурталчилгааны нэвтрүүлэг ашиглах;
- ✓ Цахим орчин ашиглах;
- ✓ Өдөр тутмын болон бусад сонин сэтгүүлд сонгуулийн сурталчилгааны материал нийтлүүлэх.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны уулзалт, хандивын талаар сонгогчдод зар, урилга явуулсныг сурталчилгааны хэвлэмэл материалд оруулан тооцохгүй. Зар, урилга нь А5 хэмжээнээс илүүгүй байна.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны аливаа материалын баруун доод хэсэгт сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн нэрийг тодорхой харагдахуйц байдлаар товчлохгүй бичих бөгөөд энэ нь телевизийн нэвтрүүлгийн нийт хугацаанд хамаарна. Радиогийн нэвтрүүлгийн тухайд эхлэл, төгсгөлд нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн нэрийг дурдана.

Сонгуулийн сурталчилгаанд тээврийн хэрэгсэл ашиглах

- ✓ Сонгуулийн тойрогт нэр дэвшигч нь нь сонгуулийн сурталчилгааны зорилгоор нэг хэсэгт хоёроос илүүгүй тээврийн хэрэгсэл ашиглаж болно. Тээврийн хэрэгслийн таних тэмдгийн загварыг Сонгуулийн ерөнхий хороо батална.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах тээврийн хэрэгслийн улсын дугаарыг аймаг, дүүргийн сонгуулийн хороонд бүртгүүлэн, таних тэмдгийг авч, ил харагдахуйц байрлуулна.
- ✓ Сонгуулийн ерөнхий хорооноос баталсан таних тэмдэггүй авто машин, автобус, мопед, мотоцикл болон бусад тээврийн хэрэгслийг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглахыг хориглоно.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглаж байгаа тээврийн хэрэгсэлд сонгуулийн сурталчилгааны ухуулах хуудас, зурагт самбар, дэлгэц, уриа,

намын далбаа, чанга яригч байрлуулж болно.

Сонгуулийн сурталчилгааны хэвлэмэл материал хэвлүүлэх, тараах, хүргэх

- ✓ Сонгуулийн сурталчилгаа явуулах эрх бүхий этгээд сонгуулийн сурталчилгааны хэвлэмэл материалыг дараах хэлбэр, хэмжээнээс хэтрүүлэхгүйгээр сонгогчдод тараах эрхтэй:
 - хоёр хэвлэлийн хуудас сонин;
 - хоёр хэвлэлийн хуудас сэтгүүл;
 - нэг хэвлэлийн хуудас ухуулах буюу зурагт хуудас.
- ✓ Нэг нам, эвслийн тойрогт нэр дэвшигчид сонгуулийн сурталчилгааны хэвлэмэл материалаа нэгдмэл байдлаар хамтран гаргаж болно.
- ✓ Сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлаас тогтоосон байршилаас өөр газарт зурагт самбар байршуулахыг хориглоно. Зурагт самбар байршуулах байршлыг тухайн сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын цахим хуудаст хандан мэдэх боломжтой.
- ✓ “Нэг хэвлэлийн хуудас” гэж А4 бичгийн цаасны найман нүүрийг ойлгоно.
- ✓ Сурталчилгааны хэвлэмэл материалыг шуудангаар хүргүүлж болно.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны хэвлэмэл материалыг бүхэлд нь брайль үсэгтэйгээр хэвлүүлж болно.
- ✓ Нам, эвслээс жагсаалтаар нэр дэвшигчийн сонгуулийн сурталчилгааны нэгдсэн хэвлэмэл материал нь гурван хэвлэлийн хуудаснаас хэтрэхгүй байна.

Сонгуулийн сурталчилгаанд зурагт самбар ашиглах

- ✓ Тойрогт нэр дэвшигчийн зурагт хуудсыг байрлуулсан нэгдсэн самбарыг сум, дүүргийн Засаг дарга хуульд заасан шаардлагын дагуу бэлтгэнэ.
- ✓ Нэгдсэн самбарыг суманд хоёр, аймгийн төвийн суманд тав, хороонд дөрөвийг байрлуулна.
- ✓ Нэгдсэн самбарт байрших нэр дэвшигчийн зурагт хуудас нь нэг хэвлэлийн хуудасны дөрөвний нэг хэмжээтэй байна.
- ✓ Сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал зурагт самбар байрлуулах байршлыг 2024 оны 04 дүгээр сарын 29-ний өдрөөс тогтоож, нийтэд мэдээлнэ.
- ✓ Нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага нь найман хэвлэлийн хуудаснаас илүүгүй хэмжээтэй зурагт самбарыг суманд нэг, хороонд хоёр хүртэл байрлуулж болно.
- ✓ Бизнесийн зорилгоор байнга ашиглагддаг сурталчилгааны самбар, дэлгэц, түүний орон зайг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглахгүй.
- ✓ Нам, эвслийн сонгууль эрхэлсэн байгууллага, нэр дэвшигчийн ухуулах байр байрлаж байгаагаас бусад байшин, барилга байгууламжид сонгуулийн сурталчилгааны самбар байрлуулахгүй.
- ✓ Зурагт самбар байрлуулахдаа замын тэмдэг, тэмдэглэгээ, гэрлэн дохио, хөдөлгөөн зохицуулах бусад хэрэгслийг халхлах, бусдын эд хөрөнгө, явган зорчигчдод аюул учруулж болзошгүй байдлаар байрлуулах, замын хөдөлгөөнд саад учруулахыг хориглоно.

Сонгогчтой хийх уулзалт, хурал, цуглаан

- ✓ Сонгогчтой хийх уулзалт, хурал, цуглааныг сонгуулийн сурталчилгааны хугацаанд багтаан хийнэ.
- ✓ Сонгогчтой хийх уулзалт, хурал, цуглаан зохион байгуулахад нь тухайн шатны Засаг дарга дэмжлэг үзүүлж, сонгуульд оролцогч талуудад тэгш хандах үүрэгтэй.
- ✓ Дараах байгууллага, хуулийн этгээд сонгуулийн уулзалт, хурал, цуглаан хийхэд нь зориулж өөрийн эзэмшиж байгаа соёлын төв, биеийн тамирын болон хурлын заал, бусад байр, танхимыг үнэ төлбөргүй ашиглуулах үүрэгтэй:
 - төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага;
 - төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд;
 - төрийн болон орон нутгийн өмчийн 51 хувь ба түүнээс дээш оролцоотой хуулийн этгээд.

Ухуулах байр ажиллуулах

- ✓ Нэр дэвшигч сонгуулийн хэсэг бүрд хоёроос илүүгүй ухуулах байр ажиллуулж болно.
- ✓ Нэг нам, эвслээс нэр дэвшигчид хамтран нэг ухуулах байранд үйл ажиллагаа явуулж болно.
- ✓ Ухуулах байрыг дараах зорилгоор ажиллуулна:
 - Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг тайлбарлах, танилцуулах;
 - Сонгуулийн сурталчилгааны материалыг сонгогчдод тараах;
 - Уулзалт, хурал зохион байгуулах.

Сонгуулийн сурталчилгаанд радио, телевиз ашиглах

- ✓ Олон нийтийн радио, телевиз сурталчилгааны болон мэтгэлцээний нэвтрүүлгийг Харилцаа холбооны зохицуулах хорооноос баталсан хуваарь, цагийн дагуу зөвхөн төлбөргүй нэвтрүүлнэ.
- ✓ Олон нийтийн радио, телевизээс бусад радио, телевизээр нэвтрүүлэх сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн нийт хугацаа нь хоногт нэг цаг /60 минут/-аас илүүгүй байна.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн хоногт гарах нийт хугацаа /60 минут/-ны хорин таваас илүүгүй хувь /15 минут/ нь нэг нам, эвсэлд, түүнчлэн бие даан нэр дэвшигчдэд ногдоно.
- ✓ Радио, телевизийн мэдээллийн хөтөлбөрөөр нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн талаар гарсан мэдээ нь сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлгийн хугацаанд хамаарахгүй боловч нэг нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн талаарх мэдээг хоногт таван минутаас хэтрүүлэхийг хориглоно.
- ✓ Улс төрийн мэтгэлцээний нэвтрүүлэг, хөтөлбөр сонгуулийн сурталчилгааны нэвтрүүлэгт хамаарахгүй боловч уг нэвтрүүлэг, хөтөлбөрт нэг намын бус, түүнчлэн бие даагч хэд хэдэн нэр дэвшигч, эсхүл өөр өөр нам, эвслийн төлөөлөл оролцсон байна.

- ✓ Нам, эвсэл, нэр дэвшигчийн бэлтгэсэн сонгуулийн сурталчилгаа нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний мэдээлэл авах эрхийг хангах зорилгоор хадмал тайлбар, эсхүл дохионы хэлний орчуулгатай байж болно.
- ✓ “Радио, телевизээр сонгуулийн сурталчилгааг нэвтрүүлэх, хяналт тавих, радио, телевизийг бүртгэх, бүртгэхээс татгалзах журам”-тай www.m-election.mn цахим хуудаст хандан танилцах боломжтой.

Сонгуулийн сурталчилгаанд цахим орчин ашиглах

- ✓ Сонгуулийн сурталчилгаанд дараах хэлбэрийн цахим хуудас ашиглаж болно:
 - 1.нэр дэвшигчийн болон нам, эвслийн өөрийн тус бүр нэг цахим хуудас;
 - 2.цахим орчин дахь олон нийтийн сүлжээний цахим хуудас;
 - 3.бусад цахим хуудас.
- ✓ Нэр дэвшигч 1, 2-т заасан цахим хуудсыг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах тохиолдолд цахим хуудсыг нэр дэвшигчийн үнэмлэх авсан өдрөөс хойш гурав хоногийн дотор тухайн аймаг, нийслэлийн сонгуулийн хороонд бүртгүүлнэ.
- ✓ 1, 3-т заасан цахим хуудас ашиглан сонгуулийн сурталчилгаа явуулахдаа сэтгэгдэл бичигдэхгүй тохиргоотойгоор нийтэлнэ.
- ✓ бүртгүүлээгүй цахим хуудсыг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах, бусдын нэр болон хуурамч хаяг ашиглахыг тус тус хориглоно.
- ✓ Сонгуулийн сурталчилгаа явуулах эрх бүхий этгээд сонгуулийн сурталчилгааны материалыг цахим хэлбэрээр буюу цахим шуудангаар сонгогчдод хүргүүлж болно.
- ✓ Нэр дэвшигч болон нам, эвсэл нь 1, 2-т заасан цахим хуудсаа санал авах өдрөөс 24 цагийн өмнө буюу санал авах өдрийн өмнөх өдрийн 00:00 цагаас өмнө хаана.
- ✓ Цахим орчин ашиглан сонгуулийн сурталчилгаа явуулах зардал тогтоосон зардлын дээд хэмжээний 15 хувиас хэтрэхгүй байна.
- ✓ “Цахим орчин ашиглан сонгуулийн сурталчилгаа явуулах, түүнд хяналт тавих журам”-тай www.m-election.mn цахим хуудаст хандан танилцах боломжтой.

Хууль бус сурталчилгааг хориглох

- ✓ Ээлжит сонгуулийн жил эхэлснээс хойш санал авах өдрийг дуустал, нөхөн, ээлжит бус сонгуулийн тухайд сонгууль товлон зарласан шийдвэр гарснаас хойш санал авах өдрийг дуустал аливаа этгээд өөрөө болон бусдаар дамжуулж сонгогчдын саналыг татах зорилгоор дараах үйлдэл, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:
 - Мөнгө, эд зүйл тараах, бараа, эд зүйл хөнгөлөлттэй үнээр худалдах, аливаа үйлчилгээ төлбөргүйгээр болон хөнгөлөлттэй үзүүлэх;

- Нийтийг хамарсан биеийн тамирын уралдаан, тэмцээн, баяр наадам, урлагийн тоглолт, хүлээн авалт, дайллага, цайллага, төлбөрт таавар, бооцоот, мөрийтэй тоглоом зохион байгуулах, ивээн тэтгэх;
 - Сонгогчдыг гадаад, дотоодод аялал зохион байгуулан оролцуулах, амралт, сувилалд амраах, сувилуулах;
 - Ирээдүйд өөрийн болон бусдын хөрөнгөөр мөнгө, эд бараа өгөхөөр гэрээ байгуулах, хэлцэл хийх;
 - Хишиг, хувь, хувьцаа өгөх, ажлын байранд зуучлах, ажилд оруулах зэрэг амлалт авах;
 - Сонгуульд оролцохоос татгалзахыг болон сонгуулийн хууль тогтоомж зөрчихийг уриалсан агуулга бүхий сурталчилгаа явуулах;
 - Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, цахим орчин, мессеж ашиглан улс төрийн чансаа тогтоох зорилго бүхий аливаа хэлбэрийн шалгаруулалт, санал асуулга зохион байгуулах, нийтлэх;
 - Тухайн жилийн төсөвт тусгаагүй нийгмийн халамж, хамгааллын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, амлалт өгөх, зарлах.
- ✓ Улс төрийн намаас зөвхөн гишүүдийнхээ хүрээнд зохион байгуулсан сургалт, уулзалтыг сонгогчдын саналыг татах зорилгоор явуулж байгаа үйл ажиллагаанд хамааруулахгүй.
 - ✓ Сонгууль эрхэлсэн байгууллагын ажилтан, нэр дэвшигч болон түүний менежер, шадар туслагч, ухуулагчаас бусад этгээд сонгуулийн сурталчилгаа хийхийг хориглоно.
 - ✓ Төрийн улс төрийн албан хаагч сонгуулийн сурталчилгаанд оролцож болно.
 - ✓ Сонгуулийн сурталчилгааны явцад дараах үйлдэл гаргах, үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:
 - Энэ хуульд зааснаас өөр арга, хэлбэрээр сонгуулийн сурталчилгаа хийх;
 - Зөвшөөрснөөс бусад хугацаанд сонгуулийн сурталчилгаа хийх;
 - Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрт тусгагдаагүй аливаа зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх талаар амлалт авах, ийм агуулга бүхий аливаа үйлдлийг сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах;
 - Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн тээврийн хэрэгсэл, бусад өмч хөрөнгийг аливаа хэлбэрээр сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах;
 - Оройн 22:00 цагаас дараа өдрийн 08:00 цаг хүртэлх хугацаанд чанга яригч ашиглах;
 - Олон нийтийг хамарсан аливаа шашны зан үйл ашиглах, түүнийг зохион байгуулах, оролцох, ивээн тэтгэх, шашны холбогдолтой эд зүйл тараах.

- ✓ Нам, эвслийн дарга, нэр дэвшигч нь сонгуулийн сурталчилгаа эхэлсэн өдрөөс хойш санал авах ажиллагаа дуустал сонгуулийн сурталчилгааны бус бие даасан нэвтрүүлэг, хөтөлбөр, ярилцлагад орох, нам, эвслээс жагсаалтаар нэр дэвшигч ухуулах байр ажиллуулахыг хориглоно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН ЗАРДАЛ, ТҮҮНИЙГ ТАЙЛАГНАХ

4.1. СОНГУУЛИЙН ЗАРДАЛ

Сонгуулийн зардал

Сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл, түүнчлэн нэр дэвшигч сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө сонгогчдод сурталчлах, тайлбарлан таниулах зорилгоор сонгуулийн сурталчилгааны шууд болон шууд бус зардал гаргана.

Сонгуулийн зардлын дээд хэмжээ

Төрийн аудитын дээд байгууллага нам, эвсэл болон тойрогт нэр дэвшигчээс сонгуульд зарцуулах зардлын дээд хэмжээг ээлжит сонгуулийн жилийн 03 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө тогтоож, нийтэд мэдээлнэ. Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2024 оны 02 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/12 дугаар тушаалаар Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд нам, эвсэл, нэр дэвшигчээс зарцуулах зардлын дээд хэмжээг тогтоосон. (хавсралт 1-ээс харна уу)

Сонгуулийн зардлын бүрдэл

Сонгуулийн зардал нь хандив, намын өөрийн хөрөнгө, нэр дэвшигчийн хөрөнгөөс бүрдэнэ.

Сонгуулийн зардлын данс

- ✓ Нам, эвсэл болон сонгуулийн тойрогт нэр дэвшигчийг сонгуульд оролцуулахаар бүртгэх тухай шийдвэр гарснаас хойш сонгуулийн зардлын дансыг нээлгэнэ.
- ✓ Сонгуулийн зардлын мөнгөн хөрөнгийг сонгуулийн зардлын дансанд төвлөрүүлж, зарцуулна.
- ✓ Сонгуулийн зардлын данснаас өөр дансанд сонгуулийн зардал цуглуулах, зарцуулахыг хориглоно.
- ✓ Сонгуульд оролцож байгаа нам, эвсэл болон нэр дэвшигч тус бүр улсын хэмжээнд сонгуулийн зардлын төгрөгийн нэг данстай байна.
- ✓ Нам, эвсэл болон нэр дэвшигч сонгуулийн зардлын дансны дугаар, банкны нэрийг санал авах өдрөөс 15-аас доошгүй хоногийн өмнө буюу 2024 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрөөс өмнө төрийн аудитын дээд байгууллагад мэдэгдэж, бүртгүүлэх үүрэгтэй.
- ✓ Сонгуулийн зардлын дансанд хуримтлагдах хөрөнгийн хэмжээнд тусгайлан хязгаар тогтоохгүй боловч тухайн сонгуулийн сурталчилгааны хугацаанд сонгуулийн зардлын данснаас зарцуулах зардлын хэмжээ сонгуулийн зардлын дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй.

Сонгуулийн зардлын данснаас зарлага гаргах

- ✓ Нам, эвсэл болон нэр дэвшигчийг сонгуульд оролцуулахаар бүртгэсэн өдрөөс эхэлж, сонгуулийн зардлын тайлан гаргах өдрийг дуустал хугацаанд Монгол Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хууль /цаашид сонгуулийн хууль гэх/-ийн 39 дүгээр зүйлийн 39.2-т заасан арга хэлбэрээр сонгуулийн сурталчилгаа явуулах зориулалтаар сонгуулийн зардлын данснаас дансанд шилжүүлэх хэлбэрээр зарлага гаргаж болно.
- ✓ Нам нь эвсэл байгуулан сонгуульд оролцож байгаа бол эвслийн сонгуулийн зардлын дансанд сонгуулийн зардал шилжүүлэхээс бусад зориулалтаар сонгуулийн зардлын данснаас бие даан зарлага гаргахыг хориглоно.

Сонгуулийн хандив

- ✓ Сонгуулийн хандив нь мөнгөн, мөнгөн бус хэлбэртэй байна.
- ✓ Хандивлагч энэ хуульд заасан Монгол Улсын иргэн, хуулийн этгээд байж болно.
- ✓ Сонгуулийн хуулийн 4.3.2-т заасан жагсаалтаар нэр дэвшигч нь нам, эвслийн сонгуулийн сурталчилгаанд зориулан хандив өгч болох бөгөөд нэг нэр дэвшигчийн өгсөн хандивын хэмжээ нь энэ хуульд заасны дагуу тогтоосон нэр дэвшигчээс тойрогт зарцуулах зардлын хэмжээний дунджаас хэтрэхгүй байна.

Мөнгөн хандив

- ✓ Мөнгөн хандив нь иргэний хувьд арван сая төгрөг хүртэл, хуулийн этгээдийн хувьд гучин сая төгрөг хүртэл байна.
- ✓ Иргэн, хуулийн этгээдээс нам, эвсэлд, эсхүл сонгуулийн тойрогт нэр дэвшигчид зардлын данс нээсэн өдрөөс хойш сонгуулийн үйл ажиллагаанд нь зориулан сонгуулийн зардлын дансанд хандив өгч болно.
- ✓ Хандив өгч байгаа иргэний нэр, иргэний бүртгэлийн дугаар, хуулийн этгээд нь нэр, регистрийн дугаар болон хандивын эх үүсвэрийн талаарх мэдээллээ банкны гүйлгээний баримтад тусгах бөгөөд энэ шаардлагыг хангаагүй хандивыг хандив хүлээн авагч буцаан шилжүүлнэ.
- ✓ Буцах хаяг нь тодорхойгүй хандивыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу улсын орлогод буюу төрийн санд шилжүүлнэ.
- ✓ Бэлэн мөнгөөр хандив өгөх, авахыг хориглоно.

Мөнгөн бус хандив

- ✓ Мөнгөн бус хандивт үл хөдлөх болон хөдлөх эд хөрөнгийг ашиглуулах, эзэмшүүлэх болон үйлчилгээ үзүүлэх хамаарна.
- ✓ Мөнгөн бус хандивыг сонгуулийн сурталчилгаа эхэлсэн өдрөөс дуусах хүртэл хугацаанд зөвхөн нэр дэвшигчид өгнө.

- ✓ Мөнгөн бус хандив өгч байгаа тохиолдолд хандивлагч нь нэр дэвшигч, түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчтэй хандивын гэрээг бичгээр байгуулж гэрээнд заасан зориулалтын дагуу зарцуулна.
- ✓ Мөнгөн бус хандивын үнэлгээг зах зээлийн дундаж ханшийг үндэслэн хандивын гэрээгээр тогтоох бөгөөд уг үнэлгээ нь иргэн болон хуулийн этгээдээс өгөх хандивын дээд хэмжээнээс хэтрэхгүй байна.

Хандив өгөх, хүлээн авахыг хориглох

- ✓ Дараах этгээд хандив өгөхийг хориглоно:
 - гадаад улс буюу гадаадын байгууллага, олон улсын байгууллага, гадаадын хөрөнгө оруулалттай байгууллага, төрийн болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллага;
 - гадаад улсын иргэн, харьяалалгүй хүн;
 - 18 нас хүрээгүй хүн;
 - төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээд;
 - шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон албан татварын өр төлбөртэй, дампуурсан хуулийн этгээд;
 - үйлдвэрчний эвлэл, шашны байгууллага;
 - байгуулагдаад нэг жил болоогүй хуулийн этгээд.
- ✓ Хандив өгөхийг хориглосон этгээд сонгуулийн хандив өгсөн бол хандив хүлээн авах эрх бүхий этгээд буцаан шилжүүлнэ. Үүнийг зөрчиж хүлээн авсан хандивыг улсын орлогод буюу төрийн санд шилжүүлнэ.
- ✓ Нам өөрийн өмчлөлийн хөдлөх, үл хөдлөх эд хөрөнгийг нам, эвслийн болон нэр дэвшигчийн сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглуулж болох бөгөөд энэ нь хандивт тооцогдохгүй.
- ✓ Нэр дэвшигч болон нам, эвслийн сонгуулийн зардлын данс хооронд шилжүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хандивт тооцохгүй.

4.2. СОНГУУЛИЙН ЗАРДЛЫГ ТАЙЛАГНАХ

Сонгуулийн зардлын тайлан

- ✓ Сонгуулийн зардлын тайланд орлого ба зарлагын мэдээллийг бүрэн тусгана.
- ✓ Сонгуулийн зардлын тайлан нь мөнгөн ба мөнгөн бус хөрөнгийн санхүүгийн тайлан байна.
- ✓ Нам, эвсэл санал авах өдрөөс хойш 45 хоногт, нэр дэвшигч санал авах өдрөөс хойш 30 хоногт багтаан зардлын тайландаа хувийн аудитын хуулийн этгээдээр дүгнэлт гаргуулан, төрийн аудитын дээд байгууллагад хүргүүлнэ. (Нам, эвсэл 2024.08.12-ны дотор, нэр дэвшигч 2024.07.28-ны дотор)
- ✓ Зардлын тайланг дараах үзүүлэлтээр гаргана:
 - сонгуулийн зардлын дансанд орсон орлогын нийт хэмжээг сонгуулийн хуулийн 49.2-т заасан хөрөнгийн эх үүсвэр болон гүйлгээ тус бүрээр;
 - хандивлагч иргэн, хуулийн этгээдийн сонгуулийн хуулийн 54.4-т заасан мэдээлэл болон хандивын хэмжээ, хэлбэр;
 - зарлагын ангилал, гүйцэтгэл, гэрээний хамт;
 - үлдэгдлийн хэмжээ, байршил;
 - сонгуулийн зардлын данснаас зарлага гаргаж эхлэхийн өмнөх мөнгөн хөрөнгийн хэмжээ.
- ✓ Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/45 дугаартай “Журам, маягт, заавар батлах тухай” тушаалтай www.legalinfo.mn цахим хуудаст хандан танилцах боломжтой.
- ✓

Сонгуулийн зардлын тайлангийн хяналт ба нээлттэй, ил тод байдал

- ✓ Төрийн аудитын дээд байгууллага зардлын тайланг хүлээн авсан өдрөөс хойш 60 хоногийн дотор хянаж, дүнг нийтэд мэдээлэх бөгөөд нэг сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн иргэн, хоёр сая ба түүнээс дээш төгрөгийн хандив өгсөн хуулийн этгээдийг нийтэд мэдээлнэ. (Нам, эвсэл 2024.10.11-ний дотор, нэр дэвшигч 2024.09.26-ны дотор)
- ✓ Нэр дэвшигч, нам, эвсэл авсан хандив болон сонгуулийн зардлын зарцуулалтын явцын тайланг санал авах өдрөөс гурав хоногийн өмнө буюу 2024 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдрөөс өмнө нийтэд ил тод мэдээлж, төрийн аудитын дээд байгууллагад хүргүүлнэ.

Хариуцлага

- ✓ Сонгуулийн зардлын дансыг бүртгүүлэх, зардлын дансанд мөнгөн хөрөнгийг төвлөрүүлж, зарцуулах талаар хуульд заасан журмыг зөрчсөн бол хүнийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг зуун мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.
- ✓ Хандив өгөхийг хориглосон этгээдээс өгсөн хандивыг буцаан шилжүүлээгүй бол хууль бусаар олсон хөрөнгө, орлогыг хурааж хүнийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг зуун мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.
- ✓ Нам, эвсэл, нэр дэвшигч нь сонгуулийн зардлын тайлангаа хуульд заасан хугацаанд төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлэх үүргээ биелүүлээгүй бол хүнийг арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг нэг зуун мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.
- ✓ Нэр дэвшигч, нам, эвсэл хандив болон сонгуулийн зардлын зарцуулалтын явцын тайланг санал авах өдрөөс 3 хоногийн өмнө нийтэд ил тод мэдээлж, төрийн аудитын байгууллагад хүргүүлэх үүргээ биелүүлээгүй бол хүнийг хорин мянган нэгжтэй тэнцэх төгрөгөөр, хуулийн этгээдийг хоёр зуун мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2024 оны 02 дугаар сарын 29-ний өдрийн А/12 дугаар тушаалын хавсралт

Хавсралт 1

№	Тойргийн дугаар, аймгийн нэр	Мандатын тоо	Нам, эвслийн нийт зардал	Нэр дэвшигчийн нийт зардал
1	1-р тойрог Архангай, Баянхонгор, Өвөрхангай	9	574,308,107.7	1,378,983,796.9
2	2-р тойрог Говь-Алтай, Завхан, Увс, Ховд	10	659,785,964.3	1,526,054,380.9
3	3-р тойрог Баян-Өлгий	3	261,992,747.7	1,058,746,682.1
4	4-р тойрог Булган, Орхон, Хөвсгөл	8	487,060,273.9	1,230,485,598.1
5	5-р тойрог Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Төв	10	498,096,846.4	1,064,320,563.5
6	6-р тойрог Дорнод, Сүхбаатар, Хэнтий	7	474,369,193.9	1,164,854,766.7
7	7-р тойрог Говьсүмбэр, Дорноговь, Дундговь, Өмнөговь	7	469,951,439.9	1,098,521,799.6
8	8-р тойрог Баянзүрх	5	640,984,301.5	1,164,541,061.2
9	9-р тойрог Баянгол	3	488,776,433.2	1,099,697,551.2
10	10-р тойрог Сүхбаатар, Чингэлтэй	6	569,801,654.6	894,773,229.1
11	11-р тойрог Сонгинохайрхан	5	590,595,221.8	968,576,569.5
12	12-р тойрог Хан-Уул	3	435,352,153.7	1,121,664,599.4
13	13-р тойрог Багануур, Багахангай, Налайх	2	283,456,891.3	994,256,563.7
	НИЙТ	78	6,434,531,229.9	–

---ooOoo---

ТАВДУГААР БҮЛЭГ СОНГУУЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САН ЦАХИМ СИСТЕМЭЭР НЭР ДЭВШИГЧ БҮРТГҮҮЛЭХ ЗААВАР

СОНГУУЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ЦАХИМ СИСТЕМ “E-ELECTION.MN”-ИЙН ТУХАЙ

Монгол Улсын Сонгуулийн ерөнхий хорооноос үйл ажиллагаагаа цахимжуулах хүрээнд 2022 оноос хойш сонгуулийн мэдээллийн сангийн цахим систем www.e-election.mn -ийг хөгжүүлэн ажиллаж байна. Иймд нэр дэвшигч нь цаасаар эсхүл **цахимаар НЭР ДЭВШИГЧИЙН БҮРТГЭЛ-ийг илгээх** боломжтой.

Нэр дэвшигч www.e-election.mn-д хэрэглэгчийн эрхээр нэвтэрснээр холбогдох мэдээлэл, лавлагааг ХУР системээр дамжуулан авах бөгөөд АТГ-ын Хөрөнгө орлогын мэдүүлэг, бусад хавсаргах шаардлагатай баримт бичгийг системд оруулан **НЭР ДЭВШИХ ХҮСЭЛТЭЭ ЦАХИМААР ИЛГЭЭНЭ**.

Системд хандах эрхийг олгохдоо: нам, эвслээс нэр дэвшигч бол тухай нам эвслийн албан бичгийн дагуу **“Нам, эвслийн бүртгэл хариуцсан ажилтан”**-ыг Сонгуулийн ерөнхий хороо бүртгэж, эрх олгоно. Бие даан нэр дэвшигч бол Сонгуулийн ерөнхий хорооны **“Нэр дэвшигчийн бүртгэл хариуцсан албан хаагч”** хэрэглэгчийн эрхийг үүсгэж өгнө.

Системээс Сонгуулийн ерөнхий хороо болон аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн сонгуулийн хороод эрхийнхээ хүрээнд нэр дэвшигчийн менежер, шадар туслагч, ухуулагч, ажиглагч болон сонгуулийн сурталчилгаанд ашиглах тээврийн хэрэгслийг цахимаар бүртгэж үнэмлэх, гэрчилгээг баталгаажуулан олгоно.

НЭР ДЭВШИГЧИД ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХ ҮҮСГЭХ:

- ✓ “Нам, Эвслийн бүртгэл хариуцсан ажилтан”-ыг Сонгуулийн ерөнхий хороо сонгуульд оролцох нам, эвслийн ирүүлсэн албан бичигт үндэслэн системд бүртгэнэ.
- ✓ Бие даан нэр дэвшигчигчийг Сонгуулийн ерөнхий хорооны “Нэр дэвшигчийн бүртгэл хариуцсан албан хаагч” бүртгэж, системд нэвтрэх эрхийг бүртгүүлсэн и-мэйл хаягт илгээнэ.

1. СИСТЕМД НЭВТРЭХ

Сонгуулийн мэдээллийн цахим системд нэвтрэхдээ дараах үйлдлийг гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- Хэрэглэгч интернэт хөтөч дээр <https://www.e-election.mn/login> гэсэн системийн хаягийг бичихэд системийн Нүүр хуудас нээгдэнэ.
- Нүүр хуудасны Нэвтрэх хэсэг дэх Хэрэглэгчийн нэр, Нууц үг талбаруудад өөрийн хэрэглэгчийн мэдээллийг оруулаад Нэвтрэх товч дарж системд нэвтэрнэ.
- Нам, эвслийн бүртгэл хариуцсан ажилтан нэр дэвшигчийн Регистрийн дугаар, Овог нэр цахим шуудангийн хаягийн мэдээллийг системд бүртгэснээр Хэрэглэгчийн нэр, Нууц үг нэр дэвшигчийн бүртгүүлсэн хаягт илгээгдэнэ.

Сонгуулийн мэдээллийн цахим системийн нэвтрэх эрх Inbox x

e-election@gec.gov.mn

to Unaraa900 ▾

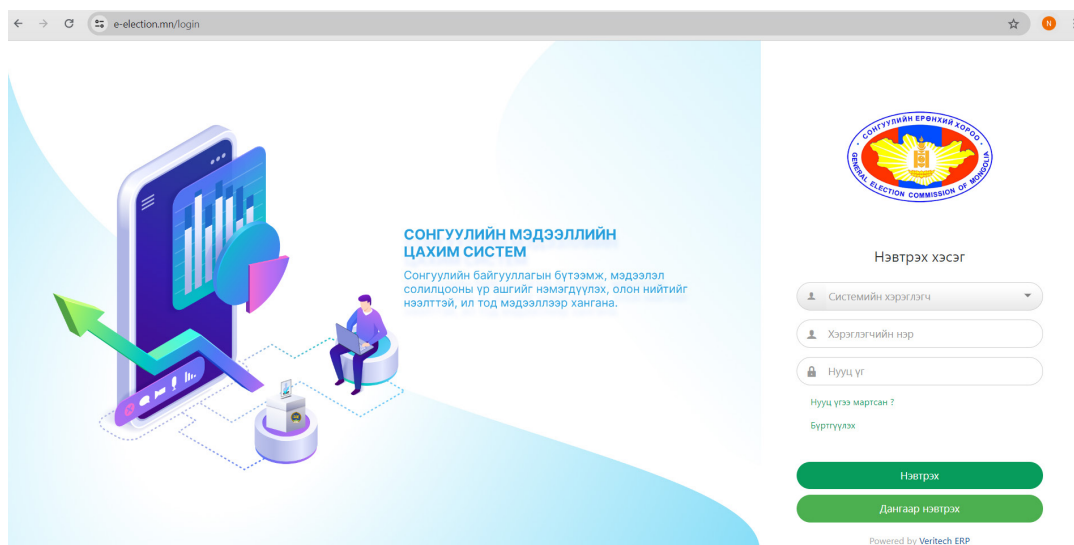
Эрхэм нэр дэвшигч У.НАРАНХАНД танд энэ өдрийн мэнд хүргэе.
Та доорх холбоосоор нэвтэрч өөрийн дэлгэрэнгүй мэдээллийг оруулна уу.

Нэвтрэх нэр:	https://www.e-election.mn/login
Нууц үг:	Unaraa900

Вэб холбоос

← Reply
→ Forward
😊

Зураг 1. Сонгуулийн мэдээллийн цахим системийн нэвтрэх эрх ирүүлсэн цахим шуудан

Зураг 2. Системийн нүүр хуудас

2. НЭР ДЭВШИГЧИЙН ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ БҮРТГЭХ

Системд нэр дэвшигчийн эрхээр ороход Ерөнхий мэдээлэл хэсэг цонх нээгдэнэ.

Нэр дэвшигчийн Ерөнхий мэдээлэл нь дараах хэсгүүдээс бүрдэнэ.

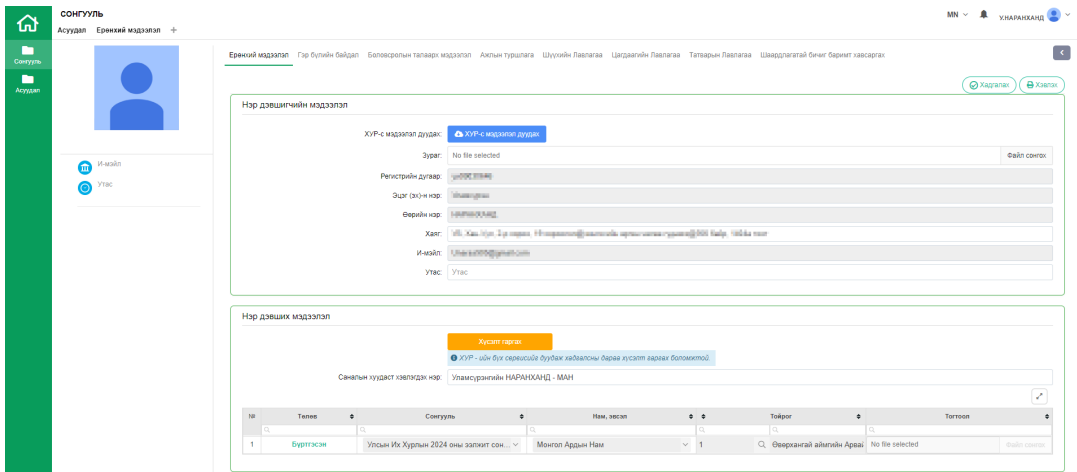
- Ерөнхий мэдээлэл
- Гэр бүлийн байдал
- Боловсролын талаарх мэдээлэл
- Ажлын туршлага
- Шүүхийн лавлагаа
- Цагдаагийн лавлагаа
- Татварын лавлагаа
- Шаардлагатай бичиг баримт хавсаргах

Зураг 3. Нэр дэвшигчийн ерөнхий мэдээлэл

ҮЙЛДЭЛ 1. Нэр дэвшигчийн ерөнхий мэдээлэл бүртгэх

Нэр дэвшигчийн мэдээлэл хэсэгт тухайн иргэний мэдээлэл Нам эвслийн ажилтан бүртгэсэн мэдээлэл харагдана.

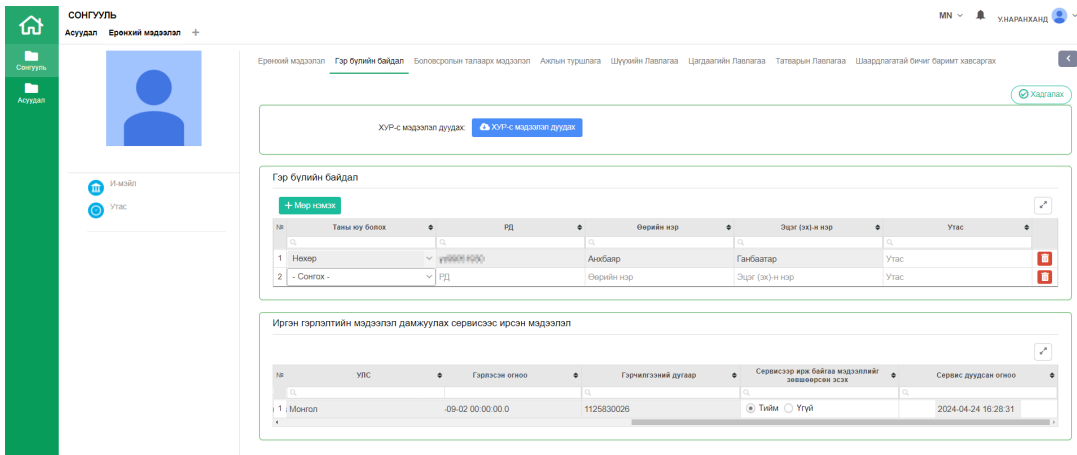
- ХУР-с мэдээлэл дуудах товч дээр дарснаар ХУР систем дэх таны хувийн мэдээлэл бөглөгдөнө.
- Зураг, Утасны дугаарын мэдээллийг гараас оруулан Хадгалах товч даран дараагийн хэсэг рүү шилжинэ.

Зураг 4. Ерөнхий мэдээлэл

ҮЙЛДЭЛ 2. Гэр бүлийн байдал

- ХУР-с мэдээлэл дуудах товч дээр дарснаар нэр дэвшигчийн гэрлэлтийн мэдээлэл ХУР-аас дуудагдана.
- Бусад гэр бүлийн гишүүдийн мэдээллийг Мөр нэмэх товч дээр даран гараас бөглөнө.
- Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.
- Иргэний гэрлэлтийн мэдээлэл дамжуулах сервисээс ирсэн мэдээлэл нь хэсгийн мэдээллийг шалгаж мэдээлэл үнэн зөв бол **Тийм** буруу бол **Үгүй** гэсэн сонгоно.

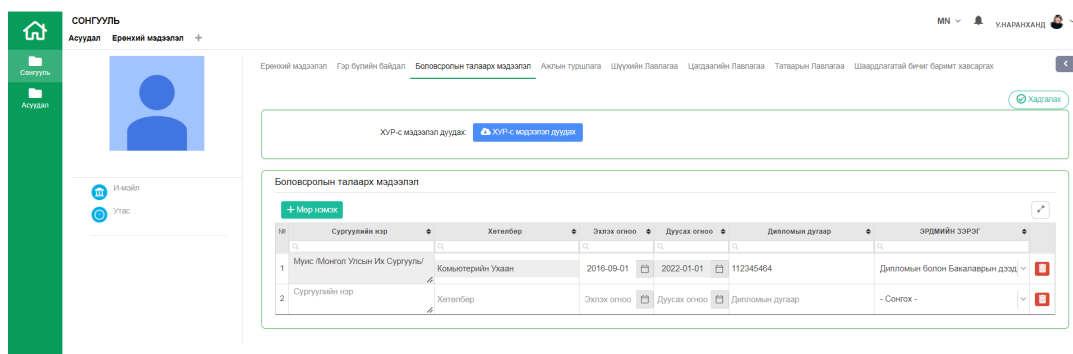

Зураг 5. Гэр бүлийн байдал бүртгэх цонх

ҮЙЛДЭЛ 3. Боловсролын талаарх мэдээлэл бөглөх

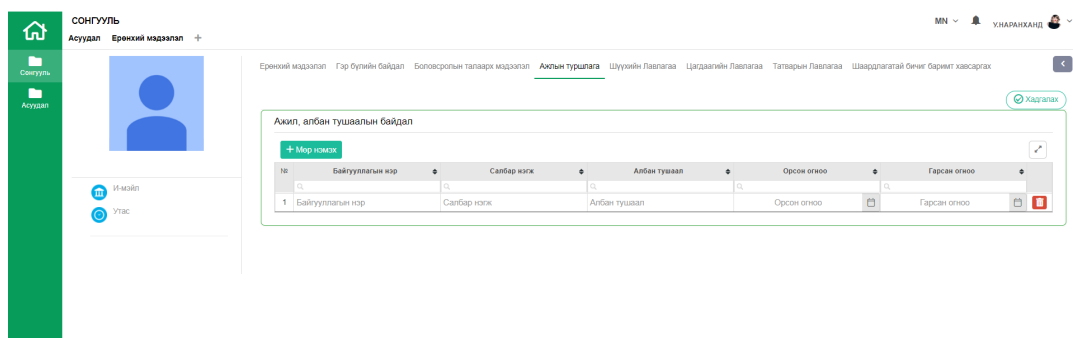
- ХУР-с мэдээлэл дуудах товч дарснаар ХУР системд бүртгэлтэй их, дээд сургууль болон бүрэн дунд боловсролын мэдээлэл дуудагдана.
- Элссэн огноо, Дипломын дугаарын мэдээллийг бүртгэнэ.
- Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.
- Боловсролын мэдээлэл нь ирээгүй тохиолдолд Мөр нэмэх товч дээр даран боловсролын мэдээллийг бүртгэнэ үү.

Зураг 6. Боловсролын талаарх мэдээлэл бүртгэх цонх

ҮЙЛДЭЛ 4. Ажлын туршлага мэдээлэл бүртгэх

- Мөр нэмэх товч дээр дарснаар мэдээлэл оруулах шинэ мөр нэмэгдэнэ.
- Ажил албан тушаалын мэдээлэлээ бүртгэж оруулна.
- Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.

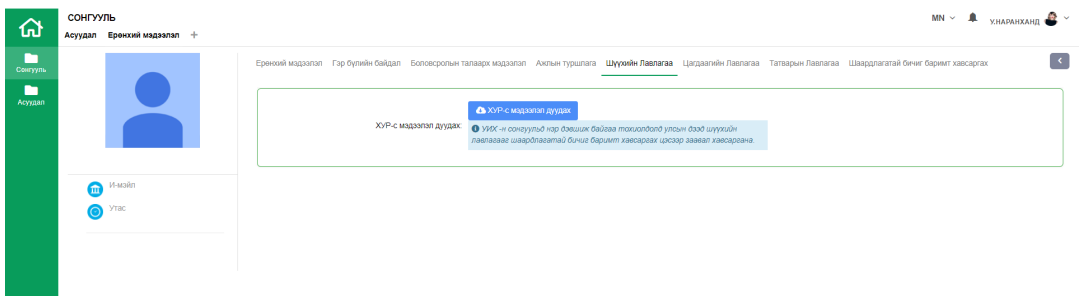

Зураг 7. Ажил албан тушаалын мэдээллэл бүртгэх цонх

ҮЙЛДЭЛ 5. Шүүхийн лавлагаа

Банк бусад хуулийн этгээд, иргэнд төлбөл зохих зээл, барьцаа батлан даалтын талаар Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасны дагуу шүүх, арбитраг хариуцагчаар татагдан хэрэг хянан шийдвэрлэх оролцож байсан эсэх талаарх мэдээлэл.

- УИХ -н сонгуульд нэр дэвшиж байгаа тохиолдолд Улсын дээд шүүхийн лавлагааг шаардлагатай бичиг баримт хавсаргах цэсээр заавал хавсаргана.
 - ХУР-с мэдээлэл дуудах товч дээр дарснаар
 - 1.Шүүхийн шийдвэрээр өр төлбөргүй эсэх мэдээлэл дамжуулах сервис дуудагдана.
 - Шүүхийн шийдвэрээр өр төлбөргүй үед ямар нэгэн мэдээлэл харагдахгүй.
 - Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.

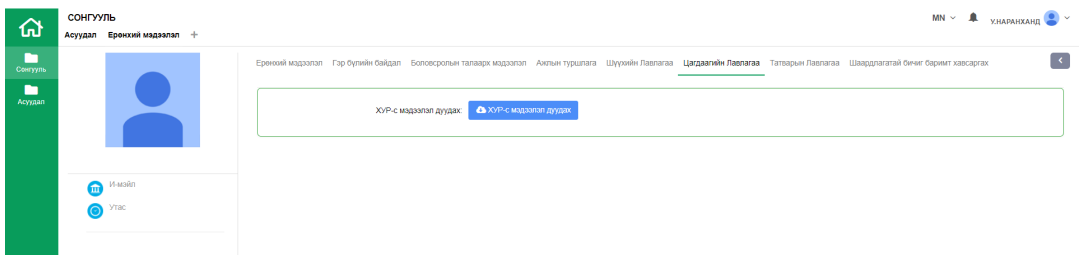

Зураг 8. Шүүхийн лавлагаа

ҮЙЛДЭЛ 6. Цагдаагийн лавлагаа

Ял эдэлж байгаа эсэх лавлагааг “Иргэний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх тухай тодорхойлолт”-ын маягтаар, авлига албан тушаалын гэмт хэрэг үйлдсэн гэм буруутайд тооцож байсан эсэх талаарх лавлагааг албан бичгээр тус тус олгоно.

- **ХУР-с мэдээлэл дуудах** товч дарснаар
 - 1.Хүний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байсан эсэх тухай,
 - 2.Хүний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх тухай сервис дуудагдана.
- Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.
- Эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаагүй бол / Хүний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх тухай мэдээлэл ирсэнгүй. Хүний эрүүгийн хариуцлага хүлээж байсан эсэх тухай мэдээлэл ирсэнгүй. / мессеж өгнө.

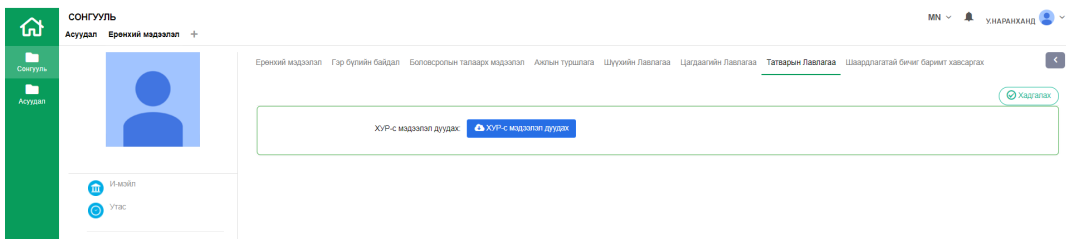
Зураг 9. Цагдаагийн лавлагаа

ҮЙЛДЭЛ 7. Татварын лавлагаа

Татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх, аль нэг компанийн 51, түүнээс дээш хувийн хувьцаа эзэмшдэг бол тухайн компани нь татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөртэй эсэх татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын тодорхойлолт.

- ХУР-с мэдээлэл дуудах товч дээр дарснаар
 - 1.Иргэний нэр дээр татварын өр шалгах,
 - 2.Иргэний регистрийн дугаараар хувьцаа эзэмшигчийн хувь харах,
 - 3.Байгууллагын нэр дээр өртэй эсэх сервис дуудагдана.
- Хадгалах товч даран мэдээллийг хадгалж дараагийн мэдээллийг бүртгэнэ.
- Татварын хугацаа хэтэрсэн өр төлбөргүй бол / Нэр дэвшигчийн нэр дээр татварын өр байхгүй, Нэр дэвшигчийн хувь эзэмшдэг татварын өртэй хуулийн этгээд байхгүй / мессеж өгнө.

Зураг 10. Татварын лавлагаа

ҮЙЛДЭЛ 8. Шаардлагатай бичиг баримт хавсаргах

Нэр дэвшихэд шаардлагатай баримт бичгийг Тайлбар хэсэгт баримт бичгийн нэр Файл хавсаргах хэсэгт тухайн файлыг хавсаргана.

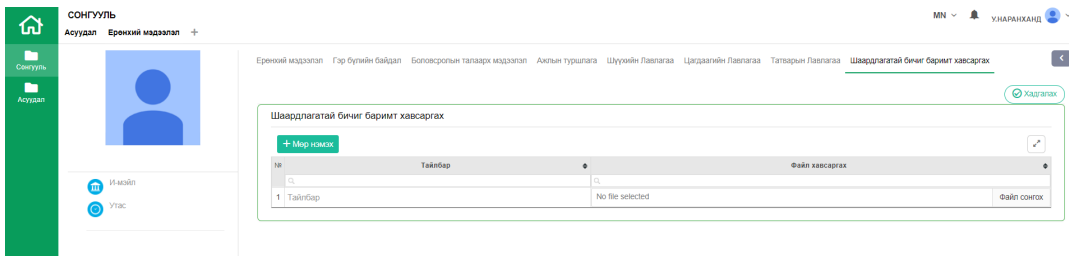
1. Нэр дэвшүүлсэн тухай хуралдааны шийдвэр, нийт нэр дэвшигчийн нэрийн жагсаалт
Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020.4.07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралт
2. Нэр дэвшигч бүрийн бичгээр өгсөн зөвшөөрөл
Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020.4.07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 2 дугаар хавсралт
3. Төрийн жинхэнэ албан хаагч, төрийн үйлчилгээний албаны удирдах албан тушаалтан, төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн дарга, дэд дарга, захирал, дэд захирал бол ажил, албан тушаалаас чөлөөлөгдсөн шийдвэрийн хуулбар
4. Банк, бусад хуулийн этгээд, иргэнд шүүх болон арбитрын шийдвэрээр тогтоогдсон төлбөл зохих зээл, барьцаа болон батлан даалтын өр төлбөртэй эсэх талаар Улсын Дээд шүүхийн лавлагаа

5. Нэр дэвшигчийн намтар

Сонгуулийн ерөнхий хорооны 2020.4.07-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолын 3 дугаар хавсралт

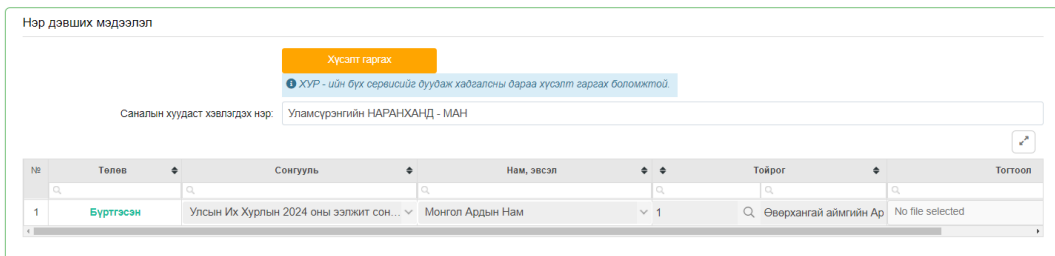
6. Нэр дэвшигчийн хөрөнгө орлогын мэдүүлэг /ХОМ мэдүүлсэн маягт/

Зураг 11. Шаардлагатай бичиг баримт хавсаргах цонх

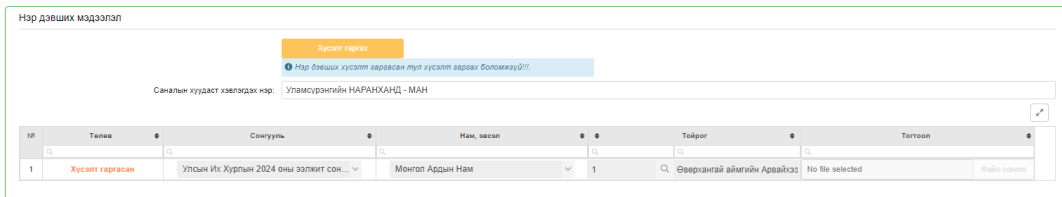
3. СИСТЕМЭЭС НЭР ДЭВШИХ ТУХАЙ ХҮСЭЛТ ИЛГЭЭХ

- ХУР системээс бүх сервисийг дуудаж хадгалсан, шаардлагатай баримт бичгийг бүрэн хавсаргасан бол тухайн сонгуульд **нэр дэвших тухай хүсэлтээ системээс илгээх боломжтой.**
- Ингэхдээ өөрийн нам, эвсэл болон бие даагчийн төрлийг сонгоно.
- Мөн нэр дэвшигч өөрийн овог, нэрийн мэдээллийг саналын хуудаст хэрхэн хэвлэгдэх тухай мэдээллийг “Нэр дэвшигчийн саналын хуудаст хэвлэгдэх нэр” талбарт бөглөж оруулна.

Зураг 12. Нэр дэвших мэдээлэл

- Тогтоол хэсэгт Нам, эвслээс нэр дэвших тогтоолоо хавсарган хүсэлт гаргах товч дээр дарснаар төлөв Хүсэлт гаргасан төлөвт шилжинэ.

Зураг 13. Нэр дэвших мэдээлэл

Сонгуульд бүртгэх

Үндсэн мэдээлэл

* Сонгууль: Улсын Их Хурлын 2024 оны ээлжит сонгууль

Нэр дэвшигчийн төрөл: Намын жагсаалтаар нэр дэвшигч

Нам, эвсэл: МАН

Нэр дэвшигч

Кодоор

№	Эцэг (эх)-н нэр	Өөрийн нэр	Регистрийн дугаар	Нам, эвсэл	Бие даагч эсэх
1	Уламсүрэн	НАРАНХАНД	<input type="text"/>	Монгол Ардын Нам	☐

[Хадгалах](#) [Хаах](#)

Зураг 14. Сонгуульд бүртгэх цонх

Сонгуульд бүртгэх

Үндсэн мэдээлэл

* Сонгууль: Улсын Их Хурлын 2024 оны ээлжит сонгууль

Нэр дэвшигчийн төрөл: Тойрогт нэр дэвшигч

Бие даан нэр дэвшигч эсэх:

Тойрог:

Нэр дэвшигч

Кодоор

Зураг 15. Бие даан нэр дэвшигч бүртгэх цонх

[Нэмэх](#) [Сонгуульд бүртгэх](#) [Баталгаажуулах](#)

	☐	Төлөв	Тойрог
1.	☐	Бүртгэсэн	1
2.	☐	Хүсэлт гаргасан	1

Зураг 16. Нэр дэвшигчийн жагсаалт

БИЕ ДААН НЭР ДЭВШИГЧИЙН ДЭМЖИГЧИЙН БҮРТГЭЛИЙГ ЦАХИМААР ХИЙХ ЗААВАР

ҮЙЛДЭЛ 1. Дэмжигчийн бүртгэлийн жагсаалт цонхыг дуудах

- Бие даан нэр дэвшигчийн эрхээр болон Нэр дэвшигчийн менежер, шадар туслагч, ухуулагчийн эрхээр Сонгуулийн мэдээллийн цахим системд нэвтэрч орно.
- **Бие нэр дэвшигчийн дэмжигч бүртгэх** цэсийг дарснаар Бие даан нэр дэвшигчийн дэмжигчийн жагсаалт цонх нээгдэнэ.

БИЕ ДААН НЭР ДЭВШИГЧИЙГ ДЭМЖИГЧИЙН ЖАГСААЛТ

Шүүмүр

+ Нэмэх | Засах | Устгах

	Сонгууль	Нэр дэвшигч	Дэмжигч				Үүсгэсэн	
			Бүтэн нэр	Регистрийн дугаар	Утасны дугаар	Э-Мэйл хаяг	Гарын үсэг	Огноо
Тохирох үр дүн өгдөггүй								

Зураг 15. Бие даан Нэр дэвшигчийн дэмжигчийн жагсаалт цонх

ҮЙЛДЭЛ 2. Дэмжигч нэмэх цонх дуудах

- Бие даан Нэр дэвшигчийн дэмжигчийн жагсаалт цонхны **Нэмэх** товч дарснаар Дэмжигч бүртгэх цонх нээгдэнэ.
- Дэмжигчийн мэдээлэл хэсэгт дэмжигчийн Регистрийн дугаарыг оруулахад дэмжигчийн мэдээлэл ХУР-аас дуудагдана.
- Утасны дугаар хэсэгт дэмжигчийн утасны дугаарыг оруулна.
- Хавсралт файл хэсэгт гарын үсэг зурсан файлыг хавсарган Хадгалах товч дээр дарснаар жагсаалтад нэмэгдэнэ.
- Бие даан нэр дэвшигчийн “Нэр дэвшигч буй тойрог”-т Дэмжигч иргэний байнга оршин суугаа хаяг тухайн тойрогт хамаарах шаардлагатай.

Дэмжигч бүртгэх

Сонгууль: Улсын Их Хурлын 2024 оны ээлжит сонгууль

Нэр дэвшигч: НАРАНХАНД

Дэмжигчийн мэдээлэл:

Регистрийн дугаар:

Регистрийн дугаараар хураас мэдээлэл буудна

Эцэг (эх)-н нэр: Ганбаатар

Өөрийн нэр: АНХБАЯР

Утасны дугаар:

Хавсралт файл: No file selected

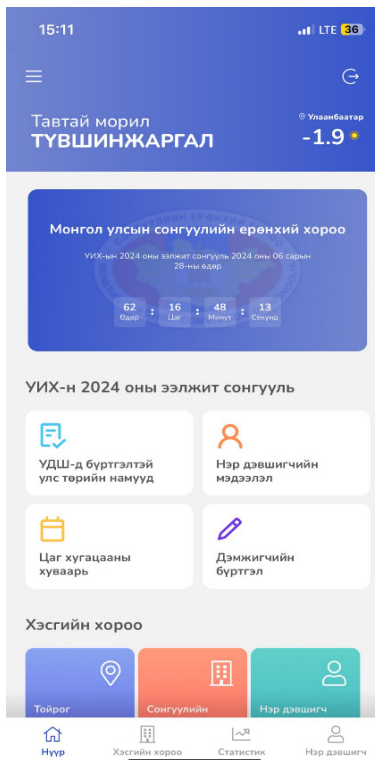
Зураг 16. Дэмжигч бүртгэх цонх

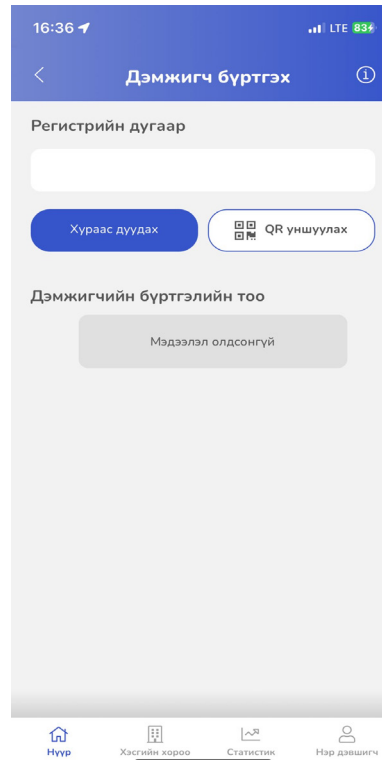
БИЕ ДААН НЭР ДЭВШИГЧИЙН ДЭМЖИГЧИЙН БҮРТГЭЛ ГАР УТАСНЫ АПП БҮРТГЭХ

ҮЙЛДЭЛ 1. Дэмжигчийн бүртгэл

- Бие даан нэр дэвшигчийн эрхээр болон Нэр дэвшигчийн менежер, шадар туслагч, ухуулагчийн эрхээр E-Election аппликэйшнд нэвтэрч орно.
- Дэмжигчийн бүртгэл цэсийг дарснаар **Дэмжигч бүртгэх** цонх нээгдэнэ.
- Дэмжигчийн бүртгэлийг Регистрийн дугаар болон Иргэний үнэмлэхний QR кодийг уншуулан бүртгэх боломжтой.

Зураг 18. Нүүр хуудас

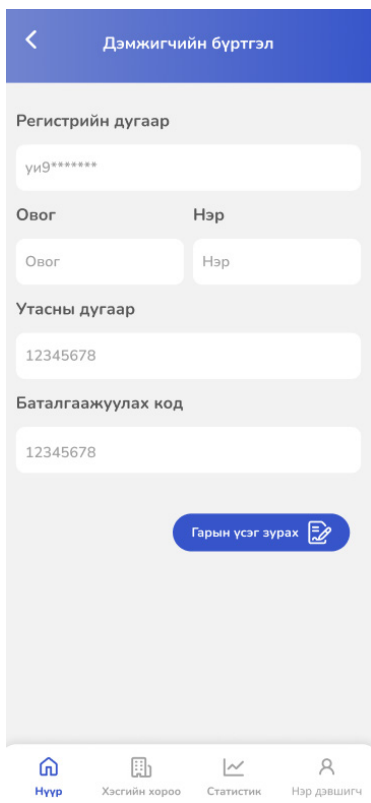

Зураг 19. Дэмжигч бүртгэх

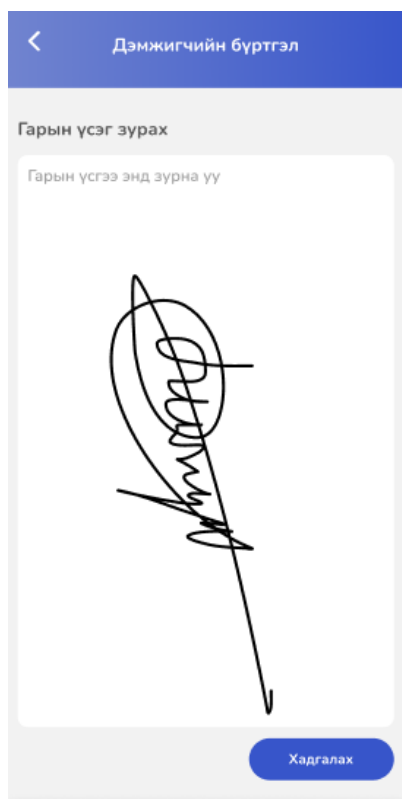

ҮЙЛДЭЛ 2. Дэмжигчийн бүртгэл регистрийн дугаараар бүртгэхдээ:

- Дэмжигчийн регистрийн дугаарыг **регистрийн дугаар** хэсэгт оруулан ХУР-аас дуудах товч дээр дарснаар Дэмжигчийн Овог , Нэр бүртгэгдэнэ. ХУР-ын сервис дуудагдах үед иргэний байнга оршин суугаа хаягийн мэдээлэл, нэр дэвшигчийн тойрогт байгаа эсэхийг шалгана.
- Дэмжигчийн утасны дугаарыг бүртгэснээр утасны дугаарт **Баталгаажуулах код** илгээгдэх ба **Баталгаажуулах код** хэсэгт оруулснаар гарын үсэг зурах цонх нээгдэнэ.
- Дэмжигч гарын үсэгээ зуран **Хадгалах** товч дарснаар дэмжигчийн мэдээлэл амжилттай бүртгэгдэнэ.
 - *Анхааруулга: Иргэний байнга оршин суугаа хаягийн мэдээлэл Нэр дэвшигчийн тойрогт хамаарахгүй бол “Хаягийн шалгуур хангаагүй” мэдэгдэл гарч цааш үргэлжлүүлэх боломжгүй.*

Зураг 20. Дэмжигчийн мэдээлэл

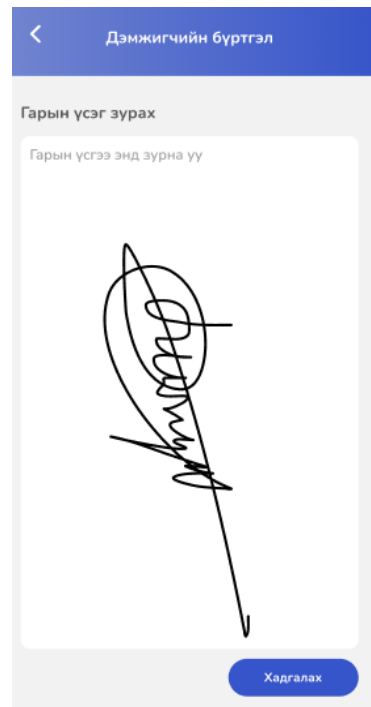
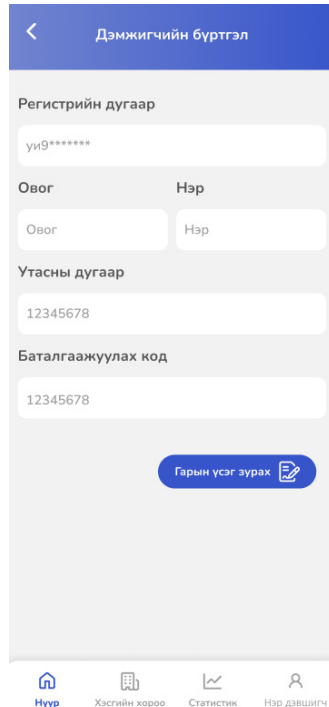
Зураг 21. Гарын үсэг зурах

ҮЙЛДЭЛ 3. Дэмжигчийн бүртгэл Иргэний үнэмлэхийн QR уншуулах

- Дэмжигчийн бүртгэх цонхны **QR** уншуулах товч дээр даран Иргэний үнэмлэхийн QR кодыг уншуулснаар Дэмжигчийн Овог , Нэр бүртгэгдэнэ. ХУР-ын сервис дуудагдах үед иргэний байнга оршин суугаа хаягийн мэдээлэл, нэр дэвшигчийн тойрогт байгаа эсэхийг шалгана.

- Дэмжигчийн утасны дугаарыг бүртгэснээр утасны дугаарт Баталгаажуулах код илгээгдэх ба **БАТАЛГААЖУУЛАХ КОД** хэсэгт оруулснаар гарын үсэг зурах цонх нээгдэнэ.
- Дэмжигч гарын үсэгээ зуран **Хадгалах** товч дарснаар дэмжигчийн мэдээлэл амжилттай бүртгэгдэнэ.

Зураг 22. QR уншуулах Зураг 23. Дэмжигчийн бүртгэл Зураг 24. Гарын үсэг зурах

- Дэмжигчийн мэдээлэл хадгалагдаж, бие даан нэр дэвшигчийн бүртгэлийн жагсаалт нэмэгдэх байдлаар 801 гарын үсгийг цуглуулах боломжтой.

БИЕ ДААН НЭР ДЭВШИГЧИЙГ ДЭМЖИГЧИЙН ЖАГСААЛТ

Шүүлтүүр

+ Нэмэх 2 Засах Устгах

	Сонгууль	Нэр дэвшигч	Дэмжигч				Үүсгэсэн			
			Бүтэн нэр	Регистрийн дугаар	Утасны дугаар	Э-Мэйл хаяг	Гарын үсэг	Огноо	Амжилтан	

Тохирах үр дүн олдсонгүй